

LA NOSTRA TERRA

MINISTERIO
DE CULTURA

MINISTERIO
DE CULTURA

LA NOSTRA TERRA

MALLORCA

ANY V

1932

MINISTERIO
DE CULTURA

INDEX

EDITORIALS

	Pàgs.
Els títols de Mallorca	I
Les valors prehistòriques	45
Joan Wolfgang Goethe.	85
Mallorca i Ramon Lull	141
Fra Anselm Turmeda o Abdallà.	181
La nosta tradició de Govern	211
El geni mercantil	253
Els monuments	297
L'idioma.	329
El folklore i la història	401
La Renaixença	441

POESIA

<i>Carner, Josep</i>	—La passejada pels brodats de seda (Inspiracions xineses)	256
<i>Colom, Guillem</i>	—Neu a Mallorea	190
	—A Santa Catarina de Valldemossa	405
<i>Colomar, M. Àngel</i>	—Allucinació	304
<i>E. P.</i>	—Temptació (trad. d'Albert Samain)	152
<i>Forteza Pinya, Miquel</i>	—Sonet (trad. de Joachim de Bellay)	64
	—Al Cementiri (trad. d'Emile Verhaeren)	309
	—Estances (trad. de Pierre Corneille)	456
<i>Macabich, Pvre., Isidor</i>	—Arpegis	416
<i>Rosselló Porcel, B.</i>	—** (Vestits de llum i somni...)	13
	—** (Al fons del vell carrer...)	14
	—** (Poques paraules surten...)	15
	—Madrigal	235
<i>Salvà, Antoni</i>	—De la musa de Goethe (Traduccions).	99
<i>Salvà, Maria-Antònia</i>	—Cançons humils	348
<i>Verger, Maria</i>	—Mans invisibles que ens fereixen.	374

PROSA

***	—I Concurs de "La Nostra Terra".	363
<i>Aguadé, Maria</i>	—Lletra de Barcelona 198, 278 i	376
<i>Alanís</i>	—Catalunya lliure	345

	Pàgs.
<i>Amorós, Lluís</i>	—L'abandó de la Cultura (trad. d'Ernst-Robert Curtius) 21 i 58
<i>Busquets, Jaume</i>	—** (trad. de B. Kellermann). 94
<i>Cladera Palmer, Mateu</i>	—El verger del Poeta 233
<i>Coromines, Pere</i>	—Goethe, el meu ambient 95
<i>Crespí, A.</i>	—En el centenari de la mort de l'home. 97
<i>Darder i Pericàs, Bartomeu</i>	—La utilitat de les colleccions locals de fòssils 65
<i>Domènech, Conrad</i>	—L'última malaltia de Goethe segons documents d'aquell temps (trad. de L. William Cart) 114
<i>Duran, Llorenç</i>	—El bilingüisme a l'escola 240
<i>Estelrich, Joan</i>	—D'Educació 6
	—Pensaments entorn de Goethe 88
	—Discurs presidencial als Jocs Florals de Girona. 408
<i>Font i Gorostiza, Miquel</i>	—Neptune & Co. (trad. de Jacques Lefebvre) 224
<i>Forteza, Bartomeu</i>	—Cargo (trad. de Paluel-Marmont). 445
	—Rotonda 187
<i>Kellermann, Bernhard</i>	—Pensaments de Leonardo de Vinci (trad.) 305
<i>L. N. T.</i>	—** 94
	—Mossèn Alcover 3
	—La companyia del passat 184
	—Davant l'Estatut de Catalunya 333
<i>Llabrès, Joan</i>	—Palma i el seu port en 1777. 16
<i>Massutí i Alzamora, M.</i>	—Els peixos de la "bouillabaisse" (trad. de L. Roule) 418
<i>Pons, Antoni</i>	—Dels dies terribles, 1793-1799. 312, 379 i 458
<i>Pons i Marquès, Joan</i>	—Variacions entorn de l'idioma 191
<i>Puigserver, Miquel</i>	—Un finestró damunt la dreta. 339
<i>Reparaz (fill), Gonçal de</i>	—Sentimentals! 236
	—Un imperi mallorquí a l'Àfrica Septentrional 156
<i>Roig i Llop, T.</i>	—L'ull de vidre. 186
<i>Salvà, A.</i>	—Catalans de Mallorca 336
<i>Sans, Elvir</i>	—Sobre l'Imperi Mallorquí a l'Àfrica Septentrional 200
	—El preu de la princesa. 349
<i>Sintes Olives, F. F.</i>	—Correlació entre la Tècnica i l'Economia en la Indústria 243
<i>Sureda Blanes, Francesc</i>	—Unes comèdies calderonianes i la psicoanàlisi 144
<i>Verdaguer, Joaquim</i>	—El moix que feia la seva via (trad. de R. Kipling) 48
	—Els primers anys de Goethe contats per ell mateix (trad.) 106
	—De com el camell és geperut (trad. de R. Kipling). 300

ASSOCIACIÓ PER LA CULTURA DE MALLORCA

Crònica. Pàgines 69, 127, 165, 203, 281 i 429

ELS LLIBRES

	Pàgs.
Agustí, Ignasi, <i>El Veler</i> , per G. C.	385
Anònim, <i>La Conquesta de Mallorca</i> , per R. R. T.	32
Caimari, Pvre., Andreu, <i>Perfils de Ciutat</i> , per B. F. P.	282
Carreras i Artau, Tomàs, <i>Introducció a la Història del pensament filosòfic a Catalunya</i> , per R. R. T.	31
<i>Companyia Belluguet 1931-1932, Anuari de la...</i> , per E. P.	385
Diversos, <i>Traduccions</i> , per R. R. T.	32
Estelrich, Joan, <i>De la Dictadura a la República</i> , per R. R. T.	30
Fundació Bíblica Catalana, <i>Evangelis de Sant Mateu i de Sant Marc</i> , per Maria-Antònia Salvà	29
Goethe, <i>Herman i Dorotea i altres obres</i> , per J. E. (1918)	132
Josep i Mayol, Miquel, <i>Un adolescent fet home</i> , per R. R. T.	72
Marcet Riba, Prof. Dr. J., <i>Géologie de la Méditerranée Occidentale</i> , per F. N.	71
Pons, Mn. Antoni, <i>Constitucions e Ordinacions del Regne de Mallorca (S. XIII-XV)</i> , per J. P. M.	70
Ramis Alonso, Prev., Miquel, <i>El llibre de Apunts en la formació intel·lectual</i> , per J. P. M.	384
Roig i Llop, Tomàs, <i>Marta la fatídica</i> , per E. S.	207
Serra Roure, E., <i>Els nois de cara al poble</i> , per R. R. T.	72
Sintes Olives, F. F., <i>Economía de las Empresas Industriales</i> , per F. V. B.	174
Sureda i Blanes, Josep, <i>El Paisatge d'Artà</i> , per J. P. M.	384
Valentí, Joan I., <i>La lluita contra la folia</i> , per E. D.	73
Vila, Jaume, <i>Hores rurals</i> , per R. R. T.	73

LES ARTS

Bauzá i Castanyer, Bartomeu —L'Art d'Antoni Gelabert	76
--	----

EXPOSICIONS, per B. B. C.

Andreu, Lluís.	467
Barceló, Dos quadres de Pere	128
Bucovich, M. de	430
Cittadini, Tito.	171
Exposició colectiva d'artistes terrassencs	208
Exposicions collectives.	128 i 170
Finn, Anders.	128
Fuster, Joan	467
Kleukens, F. W.	468
Lete, Bartomeu	467
Margerie, Helene D.	209
Middlehurst, Arthur Edward.	34, 208 i 386
Pou, Mercè	76
Puget, Narcís.	467
Rullan, Gaspar	35
Saló de Tardor	468

	Pàgs.
Scott, F. Gilbert	128
Sheldon Pennoyer, A.	386
Sureda, Jacob.	34
Sweeney, Margaret Hall	430

CONCERTS

Alcaraz de Prieto, P., per E. P.	173
Arrau, Claudi, per A. S.	469
Bartlet-Robertson, per E. A.	172
Capella Clàssica de Mallorca, per A. S.	470
Capella Clàssica de Mallorca—Artur Rubinstein, per E. A.	209
Capella Clàssica de Mallorca—George Copeland, per A. S.	431
Milhaud, Darius—Jane Bathori, per E. P.	76
Orloff, Nicolai, per E. P.	35
Orquestra Simfònica de Madrid, per E. P.	210
Porta, Dolors, per E. P.	469

ÒPERA

“La Fira de Sorotxinzi” i altres obres, per E. P.	470
---	-----

TEATRE

Companyia Belluguet, per G. C.	284
“L’Amo En Sion”, per G. C.	432
“Bosc endins”, per G. C.	471
“Maria-Àngela”, per G. C.	472

RECALLS DE FORA

Pàgines 37, 78, 133, 175, 213, 246, 287, 321, 387, 433 i 473

NOTICIARI

Pàgines 40, 82, 137, 177, 217, 250, 293, 326, 393, 437 i 477

DIBUIX

A Goethe, per A. Jiménez	85
------------------------------------	----

LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

ELS TÍTOLS DE MALLORCA

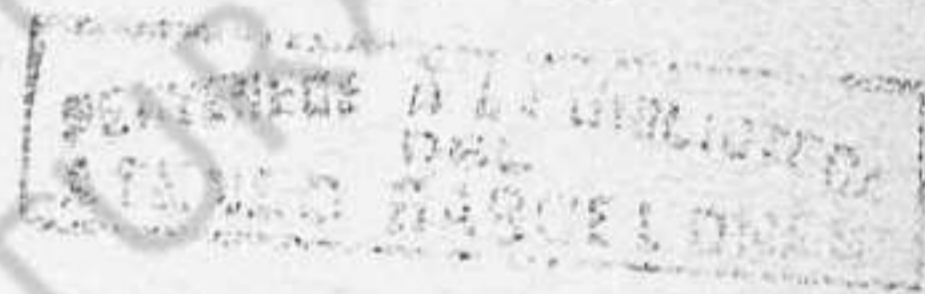
Sovint s'ha escrit i s'ha parlat de la nostra incorporació a la cultura representativa d'Europa. Però, sovint, també, se n'ha escrit i se n'ha parlat en un to imprecís i confusionari.

La cultura representativa d'Europa està integrada per la suma de tots els avenços en els coneixements humans, i sols podem incorporar-nos-hi, aportant-hi les nostres figures cabdals, el nostre fons de valors positives.

No cal pensar, perquè seria irrisori, que el nostre nivell de cultura viva actual, està situat en el pla de l'avançada, i que s'hi pot incorporar d'un salt. Nosaltres, davant Europa, ocupam el lloc corresponent a una localitat de ben modesta categoria, i per poder entrar en el concert cultural europeu precisa, abans de tot, presentar títols cotitzables en el mercat intel·lectual, fer patents les nostres valors culturals de caràcter universal. Sols en nom d'aquests se'ns pot respectar i acollir.

És d'una gran comicitat pensar que les estridències dels nostres intel·lectuals,—tant més provincians com més siguin una ridícula imitació dels genis per ells admirats,—puguin cridar l'atenció d'Europa. ¿Què poden ells aportar, com a novetat, a l'alta cultura? ¿Què tenen de valors pròpies?

Ja hem dit que precisen títols efectius per incorporar-nos a la cultura europea. ¿Quins són els títols que Mallorca pot ostentar

davant el concert universal, com aportació pròpia i de representació genuïna?

No cal fer esment de les nostres belleses naturals, perquè aquestes són un producte espontani que nosaltres només ens cuidam de destrossar. No cal citar el clima ideal, amb el que l'home no hi té res a veure; ni la nostra economia, ínfima davant el món; ni l'eixampla de Ciutat; ni els nostres costums modernitzats per la influència exòtica del turisme; ni la nostra cultura actual, mancada de cotització.

S'han de presentar títols de més vàlua, credencials representatives i autèntiques que sols trobam en el passat i entre la pols de l'oblit i l'abandó.

Per incorporar-se a la cultura europea, cal anar-hi amb un present a les mans; amb un present digne del qui l'ha de rebre i que pugui ésser acceptat amb satisfacció i complaença.

Mallorca té els seus títols propis, de representació cultural davant el món, i que, no obstant, dormen la pau eterna, coberts per la llosa de la indiferència general.

Mallorca, pot enorgullir-se, i presentar al món:

Els seus monuments prehistòrics, que de dia en dia desapareixen del nostre camp.

Les figures cabdals dels nostres clàssics, Ramon Lull i, en un altre pla, Anselm Turmeda, inconeguts per la majoria de ciutadans.

La seva tradició de govern exemplar, foragitada per incompresa.

El geni mercantil del segle XIVe, amb els seus navegants, la seva escola de cartògrafs i el seu Consolat de Mar, que dorm encara inèdit, per gran nombre d'intellectuals, en els prestatges dels arxius.

Els seus monuments arquitectònics, creació dels Sagreres i la seva escola, tan ultratjats per nosaltres mateixos.

La seva llengua, envilida i injuriada pels filisteus. El seu folklore, no prou estudiat, que es perd i es mixtifica. La seva història, verge de la coneixença general. Les grans figures del nostre Renaixement que ja declinen cap a la tomba de l'oblit eternal.

Aquests, i no altres, són els títols que Mallorca pot presentar a la cultura europea, representatius de les seves valors pròpies, encarnació del nostre ésser i de la nostra progenitura. I fa plorar quan es mira al voltant i es comprova fatalment com no s'estimen, ni es coneixen tan sols per aquells que clamen contra el nostre endarreriment i la nostra incultura.

¿Què caldria fer per vigoritzar i conservar aquestes valors representatives de la nostra Mallorca ben amada?

MOSSÈN ALCOVER

MOSSÈN Antoni Maria Alcover és mort. Déu el tenga en la seva santa glòria.

Amb aquesta desaparició arriba tal vegada la possibilitat d'apreciar, amb aquella relativa justesa de tot judici humà, una personalitat certament meritòria i il·lustre, que en la seva mateixa persona tenia, però, el seu pitjor enemic. Ara serà possible, potser, la biografia normal d'un home tan interessant com era Mn. Alcover, en forma que no tendeixi a l'apologia a canvi de l'innecessari desprestigi, quan no de l'apreciació tendenciosa, dels actes dels d'enfront; advertint que aquests, més que no per enemics, que no ho eren, si es trobaren enfront fou en gran part per tenir motius absolutament respectables que els impedien aquella plenitud total d'adhesió a què calia sacrificar, per estar al seu costat, tota llibertat d'esperit i de crítica, conseqüència lògica del propi criteri.

Veusací un home que havia tocat d'aprop, sense tanmateix engreir-se'n massa, les altures de la popularitat. El primer, i fins ara únic, Congrés Internacional de la llengua catalana, de Barcelona, l'any 1906,—de la campanya preparatòria del qual fou ell el Pere l'Ermità, com fou també l'heroi aclamat i organitzador del mateix Congrés—representà el punt més alt d'una corba que aviat començà a decreixer. Seria difícil, objectivament parlant, d'atribuir tota la culpa o raó d'aquesta decreixença a una sola causa. L'aigua no es sol perdre mai per un sol cantó. Voler-la-hi fer córrer ara, seria encara més injust després d'haver apuntat, com una queixa, la manca d'objectivitat de certes biografies.

La culpa o motiu inicial de la majoria de les diferències i disgusts filològico-polítics,—que tan insospitables derivacions tengueren,—de Mn. Alcover vengué de la seva elevació a la presidència de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1911). L'equivocació fou de posar-lo en aquell lloc acadèmic, per l'exercici del qual havia d'estar per força en pugna oberta—sense afirmar si era això un bé o un mal, només afirmant el fet—la seva particular

idiosincràcia. Un cop deslligat fatalment de l'Institut, i convertit en cismàtic—amb totes les agravants de la rebel·lió i de la contumàcia—de la tasca d'ordenació cultural de Catalunya, vengué a prendre, fora de la disciplina implícita que suposa una voluntat d'ideal que vol imposar-se amb mètodes moderns, una posició cantonal de franc-tirador sense grandesa, que havia de minvar extraordinàriament per força l'eficiència de la seva tasca, ininterrompuda fins a la mort.

Això sí que mai no li ho regatejarà certament ningú: la constància de treball durant tota la seva existència (2 febrer 1862-8 gener 1932). La seva vida no conegué el descans. Ordenat de Prevere en 1886, catedràtic del seminari en 1888, Provisor i Vicari general de la Diòcesi de 1898 a 1915, Canonge des de 1905, Vicari Capitular 1915-16, Degà del Capítol Catedral des de 1921, al marge de la seva brillant carrera eclesiàstica les aficions i tasques literàries de Don Antoni Maria prengueren lloc de bona hora (vers 1880) en la seva activitat. Començà a fer literatura a *La Ignorància* i en el *Museo Balear*, i política en *El Tambor* i *El Centinela*. Més tard, escrigué en *El Católico Balear* (1893) i *El Siglo Futuro* (1895); i des de 1890 en el *Bolletí de l'Arqueològica*, *Diario* i *Gaceta de Mallorca*, *La Veu de Mallorca*, *ABC*, i sobretot *La Aurora*, per ell dirigida, en 1910. En aquesta nodrida tasca periodística sobre temes literaris, històrics, filosòfics, polítics, sociològics, està present l'Alcover polemista terrible, que no dona repòs ni a la ploma ni a l'adversari. I fruit més madur i perdurable en són alguns dels títols de la seva copiosa bibliografia que donen fe del seu treball i de la vasta amplitud del seu horitzó d'aficions. Per no citar-ne sinó uns quants presos a l'atzar: *Estudios sobre la historia de Mallorca antes del S. XIII*, Palma, 1894; *Conducta política que s'imposa avui en els catòlics*, Barcelona, 1907; *Don Jusep M.ª Quadrado*, Palma, 1919; *Los Mozárabes Balears*, Madrid, 1922. Apart de les publicacions esmentades, la seva obra filològica està continguda en els catorze toms del seu *Bolletí del Diccionari* (1901-1926). Del *Diccionari* mateix n'hi ha un tom de sortit i un altre en publicació. Mn. Alcover es donà ja home fet a l'estudi de la filologia i tot i ésser aquesta la seva més alta activitat científica i a la que més estudis dedicà el seu treball es ressentí sempre de les seves condicions de preparació. Les incidències successives a la ruptura amb l'Institut en 1918 expliquen les variacions del seu criteri filològic, involucrat en una sèrie de coses que res no tenien a veure amb la filologia.

En la literatura, abandonant d'hora el conreu de la poesia, posà mans en el tresor inèdit de la nostra rondallística popular, monument de la llengua i del folklore pairal. I els nombrosos volums de *Rondalles Mallorquines* recollides per "Jordi des Recó" divulgats en successives edicions que en demostren l'èxit tan merescut com legítim són potser, malgrat tot—i no és això aquí expressió buida,—la seva gran obra.

Abandonada ara en aquest món al judici, sempre precari, dels homes, aquesta i tota l'obra de Mn. Alcover, arrengrerada en milenars de pàgines, de les que el temps mateix cuidarà de triar les que han de salvar-se de l'oblit, donarà sempre testimoni d'una vida intensa de treball i de la personalitat de l'autor, caracteritzada amb característiques personals definides i exclusives. Tan exclusives que, en la perspectiva del nostre petit món local, la seva figura es dreça sempre una mica isolada de les altres figures, isolada del tot a partir d'un temps, com una alzina corpulent crescuda una mica fora del clos de l'acollidor pairal boscatge centenari. Amb humana recança consignam avui la seva desaparició.

L'estol de LA NOSTRA TERRA—petit estol amical aplegat i unit, si per res més no, per un gran feix d'afinitats electives—vol fer constar amb motiu d'aquesta mort, i part damunt tot, la seva adhesió cordial i permanent i el seu respecte per allò vivent que fou, també per damunt tot, l'exponent energètic de l'activitat de Mossèn Alcover; allò que ha d'acompanyar el seu nom, com un gallaret triomfal, dominador de mesquineses humanes: aquell amor activíssim i pregonament arrelat en la seva ànima a la nostra llengua catalana.

L. N. T.

D'EDUCACIÓ

IV

L'ESCOLA ACTIVA

ACABÀVEM el nostre darrer article—i perdoni el lector la llarga interrupció—dient que els mètodes pedagògics que avui estan a l'avantguarda podien ésser involucrats en el denominador comú d'*escola activa* i prometíem parlar d'aquest actual moviment paidotècnic.

Pena ens costaria donar una definició exacta del que s'entén per escola activa; falta un acord entre els autors sobre l'amplitud de les exigències d'aquella, ja que mentre uns s'acontenten a admetre com a tal aquella on l'experiència i l'observació han substituït el rutinarisme, altres no acceptarien una escola activa on el treball deixàs d'ésser exclusiu del deixeble i fins i tot de pròpia iniciativa, en tant que el mestre resta quasi en un pla d'expectació, per tal de no limitar en la cosa més mínima la llibertat de l'infant.

L'escola que volen aquests darrers exigeix dos factors, segons ells consubstancials: activitat i llibertat. D'activitat creim possible dar-n'hi la suficient fent que el treball escolar sia viscut amb llarguesa. Mes, ¿podrem dar al nin aquesta llibertat pretesa pels avantguardistes? Pràcticament, avui com avui, ho creim impossible, però ni fins especulativament la podríem admetre, ja que tot factor educatiu situa en un pla de passivitat l'educand, limitant la seva acció i subjectant-la amb major o menor intensitat a aquest factor, bé s'anomeni llibre, naturalesa o escola.

Enfront de les teories liberals de l'escola activa, s'ha aixecat la pedagogia russa amb mètodes de restricció que formen l'escolar dins els motllos de la dictadura proletària, fent befa de la pseudollibertat dels pedagogs occidentals.

Situats en un just mig, no podem acceptar els extremismes de

cap de les dues escoles, però creim possible uns mètodes actius amb abundant iniciativa dels nins. Des d'aquest punt de vista, ve- gem les característiques fonamentals de la pedagogia activa.

A l'ensem que la psicologia genètica ha anat *descobrint* l'infant, s'ha vist l'espantosa aberració que constituïa l'ensenyament llibresc i la imperiosa necessitat d'acomodar la tasca escolar a les exigèn- cies biològiques.

En l'escola vella els infants maleeixen el treball que el mestre els dóna i la quietud i el silenci del seu seient. Conseqüències d'aquesta corvea són els càstigs i l'esterilitat de llurs esforços. D'aquesta do- lorosa realitat podem arribar, per contrast, a la clau de l'èxit: cal que el nin no calli, ni s'estiga quiet, ni conegui el banc més que com instrument de què se servirà quan sia precís.

L'infant, tendre ocell de la societat, no deu estar reclòs ni sub- jecte a quefers que s'enfrontin amb la seva personalitat. L'interès és el fonament del profit que el mestre treurà del seu treball. El secret consisteix en trobar aquest interès, saber-lo despertar i treure'n les màximes avantatges.

És general en totes les etapes de l'evolució de la infantesa, en grau major o menor, l'afany pel moviment, pel joc i per descobrir, tres manifestacions que són ben característiques de l'activitat. L'es- cola activa deurà per tant aprofitar-les, fent que les matèries d'en- senyament vagen involucrades per elles.

Per aconseguir-ho, el mestre haurà d'abandonar la cadira pe- dantesca de la tarima on fins ara l'ha tengut entronitzat l'escola clàssica per conviure amb els infants i ésser llur guia en llurs re- cerques, en llurs converses, i en tots llurs treballs i creacions.

L'infant deixarà, també, el seu banc i les ficcions de l'escola per incorporar-se a les realitats de la vida. L'aula d'ensenyament serà el camp amb freqüents excursions investigadores, serà el comerç, serà el taller, serà la ciutat o el pati de l'escola; és a dir: tots aquells indrets on es produeixen els fenomens o és possible que els infants puguin fer-los produir. Sols després de fet el treball d'observació, els nins aniran a llurs bancs pels exercicis de caràcter sedentari.

Se presenta a l'escola activa, tot seguit, el problema del pla en què deuen realitzar-se els treballs escolars. Hem dit que els pe- dagogs de l' "Escola Nova" demanen una absolata llibertat d'elecció per part dels alumnes. No insistint més en si és o no possible

aquesta llibertat, diguem que cal que el mestre escollesqui del programa les matèries convenientment a les aparicions de l'interès en el transcurs dels mesos. Seran sens dubte *interessants* totes les accions de l'ambient sobre l'infant, no sols allò que és produït per l'acció de la naturalesa (fenomens propis de les estacions, moments fisiològics de l'home i de les plantes, etc.), sinó també aquelles coses que determina el factor social: si els atlots en un mes de l'any juguen amb preferència a la baldufa, aprofitem les múltiples suggestions d'aquesta admirable joguina; si s'implanta al poble o al teatre veí el cinema sonor, anem a visitar-lo seguidament; aprofitem la venguda de l'espectacle de circ, el treball eventual de la construcció d'una carretera, la venguda d'una autoritat i fassem-ne de tot això, hàbilment, centres d'interès amb la seguretat que no mancarà una bella collita pels nostres esforços.

Sembla de primer antuvi que la implantació d'aquests procediments equivaldria a una necessària absència de programa. Lluny de pensar això, creim d'absoluta necessitat l'elaboració prèvia d'un pla, però fet preveient l'aparició dels fenomens *interessants* i amb una gran flexibilitat per adaptar-se a les circumstàncies imprevistes. Per fer activa l'escola, no cal destruir el que existeix, sinó sols desintegrar-ho i repartir-ho convenientment, i cuidar que no quedi oblidat res d'allò que volem que hi figuri de la vella organització i afegir-hi moltes altres coses essencials.

D'aquesta manera, l'escola hi guanyarà en fer que moltes disciplines es reintegrin al seu vertader caràcter en l'ensenyament primari: el dibuix, el treball manual, els exercicis de llenguatge són mitjans d'expressió que s'han de conrear sostenguts en qualque motiu que justifiqui llur realització. Redactar, dibuixar una bella testa, o trenar paper sens altra finalitat que aprendre de fer-ho, són treballs falts de contingut intern que de cap manera se poden admetre. Tenguem present que l'estímul de la infantesa sols se desperta sota l'acció de finalitats concretes.

La pedagogia activa s'enfronta especialment amb dos prejudicis. En primer lloc topa amb el caràcter utilitari que els pares desitgen que tenga l'educació de llurs fills. Com a conseqüència, a l'escola clàssica s'ha ensenyat exclusivament a llegir, escriure i comptar. Convertida l'escola en centre d'instrucció s'ha contentat a estereotipar en la ment del nin un quàntum de coneixements, però de cap manera ha donat el rendiment educatiu que és el que forma la personalitat de l'home. A aquest defecte ha seguit la incapacitat d'a-

daptació a les circumstàncies de la vida i la insuficient preparació per la lluita amb el medi, i així l'escola ha llegat a la societat aquesta falta d'homes que es nota arreu.

L'error bàsic consisteix de creure que únicament són d'utilitat uns ensenyaments que han esdevengut clàssics per la rutina. A poc que ho consideràssim, no sabríem trobar la raó de per què han d'ésser més utilitàries coses com la regla de tres composta o els quebrats que la funció clorofiliana o la pràctica d'unes eleccions fetes dins les rigurositats de l'ètica. És indubtable que avui la relació social demana una major quantitat de coneixements i una gran facilitat per adquirir-ne de nous en el transcurs de la vida. Aquesta exigència deu satisfer-la l'escola mitjançant el foment de l'esperit observador, del raciocini, de l'expressió i de l'amor a la investigació espontània. I aquestes precioses facultats difícilment podríem assolir-les amb la pedagogia rutinària.

A més de la prevenció a favor de l'utilitarisme, hi ha el temor per l'esmicolament del programa, fins ara construït segons la divisió dels coneixements en disciplines, les quals, de més a més, amb freqüència segueixen per llur exposició un ordre lògic inadmissible per la psicologia de la infantesa.

No obstant la seva magnitud, aquests obstacles són i seran de cada dia menors, en tant que la cultura dels pobles i la confiança en el mestre aniran creixent. De totes maneres, cal felicitar-nos que els mètodes actius comencin a ésser mirats amb simpatia per bona part del magisteri.

UN EXEMPLE.—Per donar millor a comprendre com es duu a terme un treball d'escola activa exposarem a continuació un *projecte* (una de tantes formes dels moderns mètodes) que s'ha duit a terme darrerament a l'escola que regentam, tot fent per endavant l'advertència que està ben lluny d'ésser una cosa perfecta, ja que ha estat realitzat a una escola unitària que consta de varies seccions i dirigit per mi, que som el primer a reconèixer la meva poca competència.

Teníem observat en els nostres nins una passió per fer construccions amb argila, fustes, terra i altres substàncies que trobaven en el pati de l'escola i deduïnt que d'aquest interès se'n podria treure un bell fruit resolguérem aprofitar-lo per l'ensenyament de la geografia física. Reunirem els infants d'una secció i parlarem de dur a terme alguna empresa. Dialogarem sobre treballs que altres

voltes havíem fet amb argila i, aconseguint conduir-los per les vies de les nostres intencions, algun d'ells va proposar fer un llac en un espai tancat per tres parets, prop de l'aljub del pati.

Constituïren provisionalment una societat que va acordar: a) que tots els socis aixecassin un croquis a l'escala del 4 % del solar trapezoidal on havia de construir-se el llac; b) que sobre el croquis cada nin fes una distribució dels accidents marins i terrestres i una memòria; c) que es fes l'elecció de càrrecs, escollint els nins que millor haurien fet el treball.

Duits a terme aquests acords, es féu una exposició dels projectes i s'escollí per votació el millor, que fou el que se dugué a terme. Va elegir-se també per votació l'enginyer director, un caporal, un secretari i un comptador i es determinaren llurs atribucions. El comptador duria nota de les faltes d'assistència, de la puntuació dels treballs i de les despeses de les obres. S'elaborà un reglament, es donà a l'estany el nom de "Llac de la República" i s'aixecaren actes que firmaren amb solemnitat.

Els dies successius, durant una mesada, es dugueren a terme les obres, des de la fixació de fites segons l'escala i excavació del terrer, fins a la modelació definitiva del relleu. Al mateix temps, es feren algunes obres secundàries per salvar alguns perjudicis que es donaven al terrer particular del mestre, la qual cosa ens donà motiu per pagar-ne un quants reals a benefici del capital de la societat.

Acabada l'obra, constava d'una depressió central que s'omplia d'aigua i que tenia tots els accidents marins; una zona muntanyosa al nord, corresponent a una costa de fiords; una zona de pla a l'E.; una zona mixta de pla i muntanya al S. amb llacunes i rius que recollien no sols les aigües que s'hi feien arribar des de l'aljub, sinó les de les pluges de bona part del pati, donant lloc a erosions i sedimentacions. És clar que al pla primitiu hi faltaven molts detalls que s'anaren suggerint després. L'execució dels accidents fou tan encertada que quedàrem sorpresos de l'aproximació amb què s'anaven complint els efectes mecànics de l'aigua.

Mentre es contruïa el llac i dies després, es tengué ocasió d'estudiar moltes coses que s'adquiriren, ja per preguntes fetes al mestre, ja per recerques en els llibres que posàrem al seu abast, ja per explicacions de la nostra pròpia iniciativa.

Vegi's una llista de les adquisicions o perfeccionaments:

Escales.

Àrees i volums.

Pràctiques d'educació cívica i documentació.

Un emprèstic per obtenir capital.

Redacció d'un diari.

Cartes veritables.

Compres de materials als comerços del poble.

De geografia física:

Estudi de la configuració horitzontal: els accidents marins, formació de platges, tipus de costa: fiords, costa dàlmata, etc.

El riu: la cascada i el ràpid. Conversió de la cascada en ràpid; meandres, braç mort, captació d'un riu per erosió; desaparició d'un llac per sedimentació; canó; formació del llit; delta.

Utilització del riu: canals de regadiu; navegació (construcció de barques d'escorça de pi); aprofitament industrial (construcció d'un molí d'aigua).

L'erosió de les muntanyes i rebaixament de la seva altura per la pluja (el temps ens va afavorir plovent els dies suficients per rebaixar el relleu de manera sensible).

Transport de materials al fons de la geosinclinal (llac) i explicació de la formació de futures terres emergents.

Permeabilitat del terrer i aigües subterrànies.

Estudi de la configuració vertical.

Treballs complementaris:

Exercicis d'aritmètica (percentatges, regles de tres, repartiments proporcionals, etc.).

Principi d'Arquímedes.

Evaporació de l'aigua. Llacunes salades. La salabor en les diferents mars.

Les aigües embassades: el moscard, els seus perjudicis, mitjans de lliurar-nos d'aquesta bestiola. Mapes del paludisme. Gràfiques. Caça de granotes per dur-les al llac. Estudi experimental de la granota i de la seva acció destructora del ous de moscard.

Els peixos i condicions de vida.

Els infusoris.

Els canals de regadiu i de navegació. Els canals notables. Mapes.

Els farells.

Exercicis de redacció i d'imaginació creadora (narracions de viatges a través del riu, de les muntanyes, del llac, etc.).

Dibuixos de còpia, del natural i d'inventiva per ornar els treballs escrits.

Etc.

Com a coronament del *projecte* es féu una festa, de la que va participar tota l'escola. Es va aixecar i adornar una tarima per celebrar-hi un acte literari on es recitaren o llegiren treballs esco-

llits i algun original; el comptador llegí el resum dels seus llibres i l'enginyer una memòria; es repartiren bombons comprats amb el sobrant del capital i es feren fotografies.

S'ha de remarcar que l'entusiasme i l'interès que desplegaren els infants durant tota l'execució del *projecte* foren intensíssimes, de tal manera que hi dedicaven, espontàniament i sols, totes les hores que no eren de classe, i només l'abandonaven en els moments indispensables per dinar.

LLORENÇ M. DURAN

MINISTERIO
DE CULTURA

*
* *

VESTITS de llum i somni
volem en una dansa
harmoniosa i pura,
de diamant les ales.
Volem dins la foscúria,
com els ocells dins l'alba,
illuminant els passos
secrets per on passaren,
abans, els viatgers
que tenien en l'ànima
un cor d'àngels cantant
i un altar d'alabastre.

*
* * *

AL fons del vell carrer
hi dansaven sardanes,
d'homes i dones bull
la plaça endiumenjada;
aquell matinet d'or
era ple de rialles,
de besos i de crits
i braçades en l'aire,
de cares radiants,
desitjos i esperances.
Si sospirava el cor
sospirava debades,
no podia trobar,
no trobava una imatge
que no fos de consol
i d'alegria santa.
Caminava pel món
ple de gran malaurança,
cercant només la mort
—i era tot joia clara—.

*
* *
*

POQUES paraules surten
de les boques en calma.
Els arbres del parc sembla
que es perdin en llunyana
visió de vell gravat,
tota plena de màgica
dolçor que fa pensar
en velles enyorances.

Quan s'acosti la fosca,
les bruixes i les branques
s'animaran com serps
en lluita de fantasmes.
La finestra clourem
i voltarem la flama.
El foc allargarà
ombres esvalotades.

B. ROSSELLÓ PORCEL

NOTES D'UN DIARI

PALMA I EL SEU PORT EN 1777

AL capità Roca—un marí mahonès de les darreries del segle XVIII, home tan coratjós i expert en la ciència nàutica, com treballador i observador—som deutors d'un preciós manuscrit: el *Diari de Mahó*.

Es tracta d'un curiós volum que enclou entre les dates de 1776 i 1826 una interessantíssima col·lecció de notícies, indicacions meteorològiques, relacions sumàries del moviment marítim i mercantil, no sols de Mahó, com indica el seu títol, sinó de tots els ports visitats per ell durant la seva llarga vida de mar, les quals junt amb altres detalls i atinades descripcions geogràfiques i històriques de varies nacions mediterrànies, fan que el mentat manuscrit siga de gran valor per a la història, no solament econòmica i local, sinó general d'aquelles èpoques.

Don Joan Roca i Vinent, anotà amb rara perseverància les seves impressions durant cinquanta anys. En morir, al 1826, conservaren els seus descendents tan preuat quadern, que ha estat aprofitat per la majoria dels escriptors de l'illa germana, i avui, gràcies a l'interès i gestions del benemèrit menorquí don Francesc Hernández Sanz, ha estat adquirit per l'Ajuntament i es conserva en l'Arxiu Municipal de Mahó.

No obstant, el *Diari de Mahó*, malgrat la seva gran importància, no ha estat publicat íntegre encara. El meu pare i mestre, don Gabriel Llabrès (a. c. s.), va treure'n una còpia completa, que posseesc entre els seus papers, amb la intenció, com ja ho féu amb alguns plecs, que vegessin la llum en la veterana "Revista de Menorca" que dirigí i edità en la seva segona època, per allà als anys de 1896 i 97.

D'ella n'extreiem aquestes notes relatives a la nostra ciutat i port, les seves transaccions, el seu moviment, en fi, que amb gust presentam a la benevolença del lector.

El capità Roca sortí de Marsella amb càrrega de blat i rumb a Mallorca el matí del 14 de maig de 1777. Els sis dies que va durar el seu viatge els consigna en el seu *Jornal de Mar*, l'existència del qual ignoram, i el dia 20:

«ARRIBO EN PALMA.—Hem arribat á Palma de Mallorca, y circa las 11 del matí hem fondat á 2 brassas y mitja d'aygua en el moll ahont nos han ormetjat despues d'haver pres plática, entre los altres bastiments que hy hem trobat com son: el *Correo*, uns altres mallorquins, los patrons Marques y Bellot qui descarregan blat, Portalis, Suñer, y Puigcerver. En badía hy ha un holandés, y dematí n'erán partits el vaixell maltés qui era en Marsella, per Malta, y una escuadra española de 3 xibechs y 1 xibequí. Temps quiet y clar. Vent O.S.O. A la tarde temps cubert y aygudina. El Consul pren el passaport á tots los inglesos per orde de la Cort fins que vulgan partir. Té el nostro.

21.—Vent E. molt fresch tot el dia y nit. El sobrecárrech s'en ha portat 1 cuartera de blat.

22.—Hem descarregat 24 quarteras de blat y 1 barcella que dit sobrecárrech ha venut sobre el moll á 13 sous la barcella. Vent N.E. fresch.

23.—Es partit un xibequet mallorqui y ha arribat un francés de Barcelona. Embat de fora. Hem desembarcat 39 quarteras 3 barcellas venudas á la menuda. En la nit ha partid el patró Suñer ab formatge, etc., per Callera y Malta.

24.—Son arribats: un inglés ab ví y ayguardent de Salou, y Martí Pretos ab blat de Mahó. Vent E.S.E. y temps cubert, y en la nit ha plogut. El sobrecárrech ha venut á la menuda 66 quarteras 5 barcellas blat.

25.—Vent N. fresch dematí y S.O. á la tarde. Ha arribat un mallorquí qui partí ab nosaltres de Marsella ab blat. En la nit ha plogut y fet pedra.

26.—Ha arribat el *Correo d'Iviza*. Vent N.O. El maltés ha venut á la menuda 62 quarteras 1 barcella de blat.

27.—Vent E.S.E. El dit ha venut á la menuda 51 quarteras 4 barcellas.

28.—Ha arribat de Mahó el patró Gabriel Cardona carregat de blat de Civitá - Vechia. Vent E.N.E. temps cubert y aygudina. Venut á la menuda 34 quarteras de blat.

29.—PALMA.—Temps cubert y aygudina; no obstant la Catedral ha fet la processó del Corpus ahont han assistit totas las Par-

roquias y Convents, tota la tropa esto es: un regiment de Suizos, un de Milicia, y los Dragons, los regidors de la ciutat ab 9 ó 10 gegants de cartó y alguns allots desfresats ballant ab el só de fabiols, tamborinos, y castañolas, lo que conservan per la antiguidat.

El maltés diu qu'ha venut 11 quarteras de blat d'una partida N, em deixat en la Casa de Sanitat. He anat ab Ribera á la Real (posseció y Convent).

30.—Temps cubert y aygueta. Venut á la menuda 36 quarteras 3 barcellas de blat. En la nit ha partit Mr. Portalis per Mahó. De la Real he anat á Son Español (posseció d'oli).

31.—Si las oliveras continuan hy haurá una gran cullita; aquí cultivan molt be est'abre. He tornat á la Real. Temps brut, aygo y vent E.

Mes de Juny.—1.—El Maltés ha venut á la menuda 26 quarteras 3 almuts. Temps brut y aygueta. Vent E. He tornat á Ciutat. El maltés ha venut 11 quarteras de blat de la Caseta. Ha arribat el patró Triay, aliás Bulló carregat de blat de Sicilia.

2.—Vent N. Temps brut y aygua. Venut á la menuda 36 quarteras 2 barcellas 3 almuts.

3.—De matinada son partits per Iviza el patró Marqués y el *Correo d'Iviza*, y per Barcelona el *Correo* gran qui ha pujat á Porto-Pi. Temps cubert, aygueta y vent vario. Ha arribat un ganguil francés ab botada de Nápolis y de Marsella. Venut á la menuda 38 quarteras 3 almuts y portat á la Llonja 138 quarteras. Tot es: 176 quarteras 3 almuts.

4.—En la nit ha arribat de Mahó un pinquet de Gibaltar qui va á Gibaltar ab un oficial de marina inglés; y vuy mateix ha tingut entrada. Temps brut; vent variable. Venut á la menuda 34 quarteras 1 barcella 3 almuts y portat á la Llonja 279 quarteras. Tot fá 313 q. 1 b. 5 a.

5.—Son partits de matinada el *Correo* de Porto-Pi, dos altres mallorquins y el patró Puixserver per Gibaltar. Bon temps; embat de fora. Venut á la menuda 58 quarteras 1 barcella.

6.—En la nit ha partit un pinquet de Gibaltar. Temps poch cubert y aygudina. Vent E. Venut á la menuda 49 quarteras 1 barcella y portat á la Caseta 90 quarteras; tot fá 131 quarteras 1 barcella. Ha dos dias que feim sorra y alguns dias qu'embarcarem 15 botas de ví qu'hem comprat.

7.—Son arribats: de Mahó el patró Mesa, de Pollensa un francés carregat de lleña, y de Marsella un Mallorquí. Ventet S.E. y

despues S.SO. Venut á la menuda 49 quarteras 3 almuts; portat á la Llonja 33 quarteras y deixat á la Casa de Sanitat 17 quarteras i barcella. Tot fa 299 quarteras i barcella 3 almuts y 62 porgueras. Aixi los 2.400 esterells han fet 1.639 quarteras 5 barcellas. Hem carregat 135 quintals lleña de pi per cremar per nostre compte.

8.—Embat de fora; bon temps. Ha arribat una xávega d'Iviza.

9.—Temps cubert y aygudina. Joseph Mariano Valls ha embarcat per Mahó 12 sachs d'metllas, 28 dotzenas de garneras, 14 sárrias 6 ditto ab robas, i ditto ab cueras, 10 dot. y 9 sanayas, dos covos vidre, i ditto terralla. Pere Antoni Arbona 200 barras de ferro, 12 pessas sola, 7 trossos leña, garneras, sedeñs y cordas per cordar cadiras. Y el Sr. Juan Caules una caixa de llibres. Hem passat comptes ab el señor Juan Babtista Calea, y

10.—Vuy hem retirat las pólissas, etc. etc. Temps cubert y aygueta el matí y á la tarde bon temps. Hem fet sorra. Y dit Pere Antoni ha embarcat un canterano. Joseph Valls i sach ab robas, i covo taronjas y un ditto ab llums. Miquel Abram 47 pessas sola, y el patró Miquel Joel 21 sach Herba, i sach ab pe y 3 alfabis bescuit. En la nit ha partit el capitá Triay per Cartagena, ab qui va D. Joseph Muntaner. Basol de dins.

11.—Son arribats 2 xibequets españols carregats d'arrós de Cullera y un carregat de blat y ordi. El patró Antoni Segui ha embarcat 29 tarongers, el Dr. Febrer i covo de taronjas; Joseph Valls i sach ab 2 pessas ioba, una cosa ab capells, etc. y 2 covos terralla; Pere Antoni 12 cosas 6 bayassas y 4 sárrias ab garneras etc.

Hem pres el passaport de casa del Cónsul qui nos ha dat també los despachos. Vent de fora. Temps cubert; no obstant el patró Miquel Joel de Mahó; Joseph Mariano Valls y Pera Antoni Arbona de Mallorca qui passen ab nosaltres á Mahó han dormit á bordo. Tota la nit vent fresch S.SO. y S.SE. Temps brut; trons, llamps y aygua.

12.—Son arribats d'Amsterdam un vaixell holandés carregat de... y mercadurías y un ivissench d'Iviza. Temps brut y aygua, y trons y llamps tot el dia. Vent fresch de fora y en la nit s'ha tirat á N.NO. igualment fresch.

13.—Dit vent fresch tot el matí y á la tarde embat de fora y temps quiet. A las nou de la nit hem sortit del moll y embarcat los dits passatgers hem partit de la badía de Palma per Mahó. Vent O.SO. Hem deixat en badía el dit holandés y dos francesos y en el moll un francés, els patrons Cardona y Bellot mitx des-

carregats; el patró Martí Pretos llest, y el patró Mesa y molts mallorquins. Prop de Porto-Pi plantan dos xibechs grans que han de fer com el del capitá Barceló per el Rey.

Per dia 14 mirá el *Jornal de Mar.*»

El dia 15 donava fons en el port de Mahó el capità Roca.

JOAN LLABRÈS

ERNST-ROBERT CURTIUS I LA CULTURA

L'ABANDÓ DE LA CULTURA *)

POQUES paraules hi ha en la nostra llengua tan gastades, tan orejades com la paraula cultura (Bildung); poques són també les que s'empren amb tanta irreflexió. Una societat de gimnàstica en celebrar la reunió anyal inscriu al seu programa de discussió: "la gimnàstica és cultura": vetaquí on ens trobam en 1931. La major part del que avui es diu sobre la cultura fa el mateix nivell. Qui cerqui una definició verament fonda i filosòfica de la cultura la trobarà a l'obra pòstuma de Max Scheler, *Visió filosòfica del món*: la cultura és la part que pren l'ésser humà en tot el que és essencial dins la naturalesa i dins la història; és una concentració del món dins l'home, o una ascensió de l'home vers el món.

Però aquesta definició ens mostra justament la fador de la idea que la gent es fa correntment de la cultura a Alemanya. El mot ja no designa res d'universal, sinó solament la forma sociològicament determinada mitjançant la qual ens és transmesa la nostra civilització espiritual; l'adquisició metòdica i llibresca d'un assortit de saber del qual es redueix sempre més el volum. El fet que la civilització espiritual existeixi i s'estengui sota la forma de cultura és un caràcter particular de la civilització alemanya. I aquí es planteja, per a mi, aquesta gran qüestió: ¿deu hom consevar la forma quan renuncia al contingut? ¿És sensat encara, és fins i tot possible d'acceptar l'ideal de la cultura, si es tenen per prescrites les seves bases històriques?

A França, els obrers i menestrals poden participar de la dignitat de la nació en sentir-se ciutadans, és a dir, membres no solament de l'estat, sinó també de la comunitat nacional d'interessos i d'opinions. A Anglaterra, policies i proletaris poden juntar-se per

*) D'una conferència recent donada a Berlín, publicada a la *Neue Rundschau*, i en francès a *La Nouvelle Revue Française*, n.º 219, 1.º desembre 1931.

jugar el futbol durant la interrupció de la vaga; es troben lligats per la llei no escrita del *fair play*. A Alemanya cal ésser un home cultivat i tenir el batxillerat.

En aquest sentit, però, la cultura no és una regla eterna, sinó versemblantment l'expressió temporal d'una estructura sociològica determinada, com era la d'Alemanya vers 1800: és l'estructura d'un poble políticament impotent, amb una població de pagesos i menestrals protegida encara pel patrimoni de la fe religiosa i de les tradicions populars; per damunt d'ells una minça capa d'intel·ligència burgesa que acaba de prendre consciència de la seva missió i a la que dirigeixen alguns poetes i pensadors de geni. Dins una situació així la paraula cultura era de qualitat excitant.

El capgirament complet dels estrats de la nació obrat en els cent darrers anys, em sembla que ens obliga a reconèixer que el futur de la nostra civilització ja no es pot realitzar sota el signe de la cultura i civilització clàssiques. Amb l'ideal de cultura d'un Goethe o d'un Humboldt, ja no podem donar res a l'obrer alemany. El que sé de les universitats populars i de la instrucció dels adults, em confirma en l'opinió que per aquest camí no es pot fer res més. D'altra banda, no es tracta solament de la classe obrera, sinó de totes les capes de població que es troben integrades dins les col·lectivitats amb organització rígida i que determinen l'estructura de la nostra nació. La cultura no pot reeixir més que allà on el camp d'existència econòmica dóna un mínim de llibertat i de possibilitats d'evolució. "L'alta cultura és molt cara" com deia Taine a Roemerspacher. La cultura exigeix temps, força i adhesió al servei del desenvolupament de la personalitat. En la situació actual aquest desenvolupament ja no és possible; és més, s'ha deixat de cercar-lo. Isola l'individu i és un signe de debilitació social. En el segle dels cors parlants i les tropes de xoc, Faust i Wilhelm Meister han perdut llurs drets i han de cedir el pas a un mot d'ordre polític. La cultura ha estat la forma d'existència espiritual de la burgesia alemanya. La burgesia, però, no ha tengut mai a l'Alemanya moderna la mateixa potència ni la mateixa valor que en els països occidentals. No ha pogut heretar una civilització noble com a Anglaterra, o una civilització cortès com a França, car la noblesa i els prínceps alemanys manlevaven la seva manera de viure a Lluís XIV o a Voltaire. El domini de la cultura no va més lluny que el de la burgesia alemanya; si aquesta es disol com sembla que està fent avui, es veurà desaparèixer amb ella no solament el seu propi fons

de cultura, sinó també el mateix ideal de la cultura, buidat com una petxina.

Avui no existeix el bloc burgès, ni com a partit polític ni des del punt de vista espiritual. La mateixa burgesia abandona, unes després de les altres, les posicions de defensa de la seva cultura. Dins el que es diuen classes directores de la societat, es pot observar avui un abandó progressiu de la cultura. L'adquisició individual dels valors espirituals i de la tradició històrica és, de cada vegada més, fora d'ús. Si es volgués prendre un to polèmic, aquest fet es podria anomenar un retorn a la barbàrie. Em limit a parlar objectivament d'abandó de la cultura. Hi ha abandó de la cultura quan, per exemple, no es pren contacte amb els grans personatges de la història més que sota la forma de novella de fulletí. Hi ha abandó de la cultura quan un escriptor molt llegit avui com Alfred Döblin declara que ell no ha llegit mai res de Balzac, i afegeix: "No llegir Balzac és una cosa natural per mi, exactament com deixar d'anar a veure les curiositats d'una gran ciutat". Si s'eviten sistemàticament les curiositats de l'art, de la història i de la tradició; si al mateix temps es declara que els clàssics són morts; si, en fi, a la inauguració del museu Pergamon un ministre prussià d'Instrucció Pública pot dir als grans personatges internacionals, que en realitat ja no és possible de justificar la preocupació per l'art del passat; si això és així, llavors es té bé el dret de parlar d'una ferma voluntat d'abandonar la cultura, i malauradament no es pot citar cap reacció positiva contra aquesta voluntat.

Quan el moviment del grup de Stefan George, que antany s'era mostrat ple de promeses, com una nova primavera de l'esperit, hagué naufragat dins la seva fraseologia dogmàtica, Huc von Hofmannstahl quedava el darrer campió autoritzat de la unitat de la nació i de la cultura. El seu discurs, pronunciat a Múnic en 1927, sobre "La literatura considerada com el domini espiritual de la nació" ha estat el darrer esdeveniment notable de la cultura alemanya, i no fou escoltat. No pogué arribar a les orelles de la joventut, perquè aquesta fa temps que s'és emancipada i no llegeix més que el que li recomanen les petites fulles de les associacions o dels partits polítics. Per a mi la mort d'Hofmannstahl, junt amb les febles temptatives fetes en 1930 per honorar Virgili, representa la mort, definitiva fins a nova ordre, de la cultura alemanya.

L'escola i la universitat reflecteixen aquesta situació crítica. Cap dels grans partits no té programà en matèria de cultura. Un tal

programa no ha existit més que a un indret: a la direcció prussiana d'ensenyament sota el ministre Becker, el qual constata també l'esfondrament de les nostres regles de cultura (1), mes insisteix almenys en la necessitat de formar homes i en la tasca que tenen els educadors de faisonar i organitzar les masses. Pren, a dir ver, un camí que em sembla perillós quan ens posa en guarda contra la "cultura unilateral de la intelligència" i quan creu poder reconstruir la civilització espiritual alemanya des de baix, és a dir, partint de l'escola primària i de les acadèmies pedagògiques. Ara bé, la reducció de les exigències intel·lectuals cau de ple dins la línia d'abandó de la cultura de què he parlat. Justament és el contrari el que necessitaríem: una disciplina més rígida del pensament i de l'estudi, més miraments per la raó, i més respecte a la tradició.

La joventut d'avui em sembla molt allunyada del perill d'ésser massa intel·lectual. Es pot llegir textualment en una novella universitària nacional-socialista: "la intelligència és un perill per la formació del caràcter". Hom pot veure sens dubte dins una confessió tan ingènua, l'expressió grossera d'un punt de vista molt estès.

La crida a l'irracional és una arma de dos fils, car no es dirigeix solament al que és superior a tota raó, sinó també al que està per davall de la raó i al que no és raonable en absolut. Com les coses baixes, inferiors, són sempre més fàcils d'assolir que les coses elevades, no és a la visió mística sinó a la barbàrie de l'ànima que l'irracionalisme obri un camí—camí que es podria convertir ben prest en cul-de-sac. Això deu ésser oposat també a l'odi que per l'esperit i la raó experimenta una certa tendència pseudo-romàntica de la filosofia actual—penso en Klages, per exemple. Mes, quant a la nostra posició en matèria de cultura, és necessari pensar encara que: com més terreny guanyarà l'abandó dels valors racionals i espirituals a Alemanya, més en perdrem en la lluita intel·lectual de les nacions. A l'Europa occidental aquestes valors són protegides i cultivades. Fins el nacionalisme extremista de França posa el seu punt d'honor en defensar la cultura clàssica. Tots aquells que fan en l'Alemanya d'avui front contra l'esperit, en lloc d'afavorir la causa de la nació, preparen la desaparició del geni alemany dins el caos revolucionari.

Forces ben diferents i molt més fondes serien necessàries per constituir una nova humanitat alemanya, forces que no poden venir

(1) *Le problème de la culture dans la crise de la civilisation*, 1930.

més que d'una fe ètica o religiosa. És aquí, però, on entram de ple en el caos. La nostra ètica oficial i oficiosa ja no sent cap força que l'animi ni que l'empenyi. ¿On és avui dia el gran mestre de l'alegria, de la saviesa i de l'amor? Certament aquestes forces, nobles entre totes, dormiten encara en l'ànima de l'home, però ens manca el Moisès que faci brollar aquesta aigua de la penya. De res no serveix acudir senzillament a l'idealisme, o recomanar l'heroisme des d'un punt de vista purament literari. Cap flama purificadora no s'és aixecada de la més gegantina prova que la història hagi imposada a la humanitat, i si el preciós bé d'una vida d'amor i de fe es troba encara a qualque part, és entre individus anònims i isolats, i no certament a les explotacions oficials de la nostra cultura, ni a les nostres discussions públiques, ni a les nostres fórmules i habilitats de govern.

A la nostra època, la fe i la moral no apareixen gairebé més que com imperatius sota la forma de manaments mecànics, i no com una convicció suggestiva i transformadora. La nostra moral és, segons frase de Jung "una moral que no és més que predicada". Això en bona part té aplicació a les forces religioses en la mesura en què encara es conserven dins els quadres de les Esglésies cristianes. Fins i tot els renaixements religiosos que apareixen en aquestes esglésies tenen un parentesc inquietador amb els renaixements filosòfics del segle XIXe (com el neokantisme, etc.) que han desaparegut sense deixar empremtes. El catolicisme està contaminat per la política (1), el protestantisme va llanguint entre la burocràcia eclesiàstica i les qüestions dogmàtiques. La vida religiosa es refugia, com l'humanisme, en les innombrables illes disperses, i a molts de llocs la representació oficial de la fe, privada de vida i de força, deixa lloc al batalló de les ciències ocultes, i de les heterodòxies tornades posar al dia.

En presència d'aquests esdeveniments, homes seriosos cerquen amb ànsia les fonts verges de renovació psíquica i intel·lectual. Per centèsima, per mil·lèsima vegada hom truca a les portes d'on vengué un temps la salvació. Els uns s'uneixen per reanimar novament l'antiguitat i no aconsegueixen més que la creació d'una revista per especialistes. D'altres assagen de retornar a "l'home gòtic" o a la tradició popular alemanya, per arribar tan sols a fórmules o a

(1) Apreciació de l'autor, aquesta, com d'altres, que el fet de la traducció no suposa compartir, com tampoc l'assentiment a la tesi general del present estudi. N. del T.

resolucions sense efecte. Molts creuen que el renovellament de la nostra cultura sortirà de la idea nacional, mes obliden que aquesta idea està monopolitzada per masses extremistes, el nacionalisme de les quals es pot dur a la fórmula primitiva de l'antisemitisme i del mite de la raça.

En tal situació es comprèn que molts d'homes seriosos es diguin amb Jakob Burckhardt: "Per tant, jo no puc canviar-hi res", i que amb ell creguin pròxim el moment que "la barbàrie general farà irrupció en el món"; es comprèn que homes així s'abandonin abans de la decadència, a la fruïció aristocràtica de la grandesa passada. S'aparten sense fer renou, perquè l'espectacle que es dóna a l'escena pública no els agrada. Són els silenciosos del país; malgrat del seu isolament individualista, malgrat de la seva distracció, poden fer un gran servei a la comunitat si es consideren com els depositaris de la tradició, encarregats de conservar el nostre hereuatge compromès, i transmetre'l a una època ulterior.

Una tal visió de conjunt pot semblar pessimista. Vetaquí el que és necessari de dir sobre aquest punt: el pessimisme i l'optimisme són reaccions del sentiment en presència del conjunt de la vida. Aquestes reaccions estan condicionades pel temperament i l'orientació de l'observador. La mateixa vida és a la vegada bona i dolenta. És creació, floració, maturitat, però també dissolució, marciament, i mort. Sols es pot qualificar de filosòfica l'actitud de l'esperit que veu i accepta aquests dos aspectes. L'optimisme dels segles XVIII i XIX és unilateral, mes per la mateixa raó el pessimisme contemporani no ho és menys. L'alternativa de declinació i renovellament pertany a la biologia de la civilització. Sense decadència no pot haver-hi renaixements.

Si assistim a una decadència de l'humanisme, ¿la situació espiritual de l'Alemanya contemporània ens ofereix compensacions per altra banda? ¿La ruptura ha alliberat forces creadores? Podem pensar-ho. La nostra existència individual i col·lectiva és estat comoguda a una tal fondària que arriba a totes les certeses de la vida i del pensament. El dubte filosòfic que Descartes imposava —i reservava— al pensador, és arribat a ésser l'atmosfera on es banya la nostra vida de cada dia. Aquest fet es tradueix, en el pla interior, per desordres polítics i econòmics dels que no he de parlar. La "vida perillosa", en el sentit de Nietzsche, s'ha realitzat d'una manera completament imprevista i urgent. Això ocasiona certament inconvenients que nosaltres som els primers a sofrir. Mes per les

ànimes “ben nascudes”, pels esperits “no prevenguts” quin magnífic camp d'experiències! Quin estimulants pel cercadors àvids de coneixement! Replantejades totes les nocions tradicionals, són duits a renovellar la posició de tots els problemes. I totes aquestes temptatives semblen convergir com per un acord tàcit i inconscient, vers aquesta interrogació central: Què és l'home?

És en l'elaboració de nous pensaments científics i filosòfics on resideix al meu entendre l'aportació intel·lectual més interessant de l'Alemanya contemporània i m'aprés a afegir que la nostra producció literària em sembla tant més valuosa en quant participa a aquest moviment. Citaré com exemple “La muntanya màgica”, de Thomas Mann, o bé tal llibre d'ahir, com “Stefan Rott”, de Max Brod. La flor del públic alemany prefereix clarament els “escriptors d'idees” per emprar el terme car a Balzac. No es declara satisfeta de les qualitats purament formals que aixequen una novella a la dignitat “d'obra d'art”. Als nostres ulls, el valor estètic és el que ve a coronar i acabar l'obra; aquesta no consisteix d'omplir més o menys reeixidament un programa fet d'abans. Mes és aquest un ordre de reflexions que no puc fer més que tocar.

Per resumir amb una paraula el que vull dir: Alemanya s'esforça avui per atènyer un nou coneixement de l'home. El problema dels problemes, el de la posició de l'home dins l'univers ha vengut a ésser el lloc geomètric de tota reflexió filosòfica profunda. Establir una nova doctrina de l'home, una antropologia filosòfica tal ha estat l'objecte de les recerques del nostre pensador Max Scheler, el més gran, després de Nietzsche. Establir una nova doctrina de l'ésser, una ontologia filosòfica—tal és l'objecte de Martin Heidegger. Així tenim de bell nou una filosofia que es preocupa una vegada més dels problemes fonamentals del món i de l'home, contràriament a l'escolàstica formal de Kant dins la qual ens hem educat. El mateix esforç trobam en les ciències naturals i històriques. En Medicina l'esperit de Paracelsus reprèn influència. Les relacions del món físic i del món moral són més subtilment i més fonament estudiades. L'estudi dels temperaments i de les constitucions apunta, el mateix que la psicoanàlisi, que té orígens ben diferents, a una doctrina dels tipus humans. Per primera vegada des que la ciència existeix es treu a llum la prehistòria i els principis de la humanitat. Comprenem la disposició de les civilitzacions en capes geològiques. L'Àsia es deixondeix no solament en les grans crisis polítiques del temps present, sinó que se'ns revela també dins la nostra imatge històrica

del món i dins la nostra recerca d'una sabiduria enterrada. Quan seran reunits els treballs als que A. Warburg ha consagrat la seva existència prematurament acabada, tendrem molta de llum sobre el gran combat de la idea màgico-demoníaca del món amb la idea racionalista... Podria seguir, però ja he dit prou per fer entendre l'afirmació que la filosofia i la ciència a l'Alemanya d'avui perseguen per les vies més diferents, però en la mateixa direcció, una nova visió de l'home, vasta i profunda.

Considerat des d'aquest punt de vista, el procés de dissolució que hem examinat es presenta sota una nova llum. Tal volta les formes tradicionals de la civilització haurien d'ésser rompudes, tal volta les respostes abans valedores haurien de tornar a ésser qüestionades perquè una idea de l'home més fonda i més vasta pogués mostrar-se a l'esperit alemany. No hem arribat encara tan lluny. Però si allargam imaginativament les línies que es poden treure ja del caos espiritual contemporani i que sols he pogut indicar breument, veim iniciar-se una nova armadura de l'esperit i de la civilització. I aquesta perspectiva em dóna esperances, malgrat tots els passius del balanç de la nostra civilització. Amb les grans falles de la vida dels pobles passa com amb els girants dels destins individuals. Tota situació crítica té dues cares; una que mira enrera i es recorda encara dolorosament del que ha posseït i perdut; l'altra que mira endavant i descobreix per un sondatge atent la directriu que va a prendre la nostra vida. En aquests instants cal tenir la força de mirar als dos costats a la vegada. Cal aturar-se damunt aquesta cresta solitària, cal arribar a la quietud que illumina l'ànima quan accepta el seu destí. És precís haver exhaurit l'estudi dels problemes de la nostra civilització per tenir el dret de creure en el seu avenir.

LLUÍS AMORÓS, TRAD.

(Acabarà)

E L S L L I B R E S

FUNDACIÓ BÍBLICA CATALANA.—*La Sagrada Bíblia.*—*Nou Testament.*—Volum XI.—*Evangelis de Sant Mateu i de Sant Marc.*—Editorial Alpha.—Barcelona.—141 pp.

Veritable broll d'aigua viva, d'aquella aigua pura i autèntica de què parlà Jesucrist a la Samaritana vora del pou de Jacob, és i serà sempre el Sant Evangeli i aquesta és la impressió sentida—profundament sentida—en rellegir-lo ara en Sant Mateu i Sant Marc, les narracions dels quals formen el volum XI de la Sagrada Bíblia que tan bellament ve editant la "Fundació Bíblica Catalana".

L'esmentat volum, publicat recentment amb el text grec i la versió catalana, porta, a més, dins la Instrucció que encapçala el llibre, quatre mapes de la Palestina qui duen marcats els itineraris seguits pel Redemptor en els seus viatges i predicacions.

Un quart de segle farà aviat que la recorregué també en devot pelegrinatge qui aquestes ratlles escriu, i mai no podrà oblidar les emocions allà sentides, tant més intenses com més inesperades. No sé quina dolça analogia guarda aquella naturalesa humil amb les ensenyances evangèliques. D'aquest pensament que em dominava en silenci vora el montícul de les Benaventurances, jo no sabia deseixir-me'n. Quina no seria la meva sorpresa en sentir-lo formular allà mateix per l'illustre company de viatge, l'enyorat amic Costa i Llobera, que per les traces, es trobava aleshores baix d'una idèntica suggestió! I en efecte, cal llegir-los atentament, els Capítols V, VI i VII de Sant Mateu que enclouen el sermó diví de la Muntanya predicat per Jesús en aquell lloc, segons tradició. És la sublimitat dins la senzillesa, però en grau tan excels, que bé es veu que allò no pot ésser d'origen humà. "Estimeu els vostres enemics i pregueu pels qui us persegueixen"... "Sigueu perfectes com perfecte és el vostre Pare Celestial"... "...Demaneu i us serà donat... ¿Quin de vosaltres és l'home a qui demanarà el seu fill pa i li darà una pedra? ¿O bé li demanarà peix i li darà una serp? Si doncs vosaltres essent dolents sabeu fer bons dons als vostres fills, quant més el vostre Pare qui és en els cels donarà coses bones als qui el pregunten?"... "...Tot allò que voleu que els homes facin a vosaltres, així també vosaltres feu-ho a ells car aquesta és la Llei i els Profetes".

.....

Seguiu llegint. Quines paràboles més corprenedores, bastides sobre imatges vives, a l'abast de tothom! : El blat i la cogula, el llevat, el gra de mostassa, la xarxa en la mar, i el tresor amagat i la perla fina, donaran idea a l'auditori humil qui l'envoltava de com és el reialme dels cels. "I sense paràboles no els parlava—diu Sant Marc—però a soles ho explicava tots als seus deixebles".

.....

El primer manament: "Estimaràs el Senyor ton Déu amb tot el teu cor". El segon: "Estimaràs el teu proïsme com a tu mateix". Sempre l'amor. L'amor i el

perdó. “Senyor, — digué Pere — ¿quantes vegades farà mancament el meu germà contra mi i el perdonaré? ¿Fins a set vegades?” — “No fins a set vegades, sinó fins a setanta vegades set” respongué Jesús.

Rellegiu, si us plau, la primera multiplicació dels pans, tal com la reporta Sant Marc; rellegiu de com els vents i la mar obeïren al Senyor:... “I parà el vent i es féu una gran bonança”... ¿Com no sentir-s’hi transportats a aquell llac de Tiberiades solcat un dia amb barca de vela, — amb barqueta pescadora — com ho féu tantes vegades el Mestre diví? Aquell llac, on Ell caminà sobre les aigües, on s’escollí els deixebles, des d’on adoctrinà les turbes i vora el qual s’aparegué resuscitat? No ens cansariem de remarcar-ho; l’estil simplicíssim dels dos Evangelistes ens fan reviure tots aquells paratges, com els paratges a llur torn sembla que ens acostassin a Jesús: Natzaret a l’hora de l’Àngelus, la rienta Betlem amb la Cova del Naixement, amb el camp dels pastors; i després el Jordà, i Canà de Galilea, i Cafarnaüm, la terra dels miracles... impressions inefables que culminaren totes a Jerusalem, sobretot a l’hora de prendre’n comiat. A cap lloc del món hem sentit un estacament tan fort com en aquella Jerusalem on semblen ressonar encara les paraules del Crist morent: “Pare, perdonau-los, no saben el que es fan!”... No ho sabrem mai bé, mentre visquem en aquest món. Però sentim vivament que Jesús és fill de Déu, que la seva paraula no pot fallar, perquè és eterna; sentim, en fi, que l’Evangeli de Pau de N. S. Jesucrist porta com a característica autèntica del Verb fet home, la Veritat dins la simplicitat, perdurable bany de salut, regenerador de l’eterna juvenesa de l’ànima.

Aquesta simplicitat hi ressurta meravellosa dins la versió catalana del llibre, model de sòbria elegància d’estil, que avalorat encara amb les notes exegetiques que al peu del text hi ajunta el propi traductor, l’illustrat caputxí P. Antoni Maria de Barcelona, fan d’aquest volum un preuat joiell, honor de la “Fundació Bíblica Catalana”, que és ja pel mèrit literari de les seves publicacions quelcom d’excepcional que hauria de fer-se un deure de conèixer tot amador de la nostra cultura. — MARIA-ANTÒNIA SALVÀ.

ESTELRICH, JOAN. — *De la Dictadura a la República.* — Llibreria Catalònia. — Barcelona. — 224 pp.

La posició política de Joan Estelrich és prou coneguda perquè sia necessari recordar com enfoca els problemes col·lectius i quina és la seva manera d’apreciar la marxa de la vida nacional.

Situat fa anys dins el camp catalanista ha votat a l’ideal de la llibertat i a l’anhel de la superació de Catalunya les seves millors aptituds i tota la força del seu esperit jove i dinàmic.

Dos aspectes sobretot han atret la seva activitat: la cultura i la internacionalització del problema català. En el primer aspecte, la seva meritòria tasca a la “Fundació Bernat Metge” (i altres empreses d’ampla volada a aquella lligades) i a l’Editorial Catalana ha demostrat, junt amb la seva competència, l’esperit patriòtic que l’anima; en el segon aspecte, he tengut ocasió d’apreciar directament com és estimat, i escoltat que és més difícil, a Ginebra, tant en els organismes minoritaris com en la pròpia S. de N.

Aquesta doble activitat, però, no ha estat prou perquè negligís un tercer as-

pecte: el purament i exclusivament polític. Era, per altra banda, impossible que el seu temperament i la seva atenció i capacitat intel·lectual no derivassen cap al cantó polític.

Les pàgines de "La Veu de Catalunya" sovint s'honoren amb els treballs de Joan Estelrich, signats, modestament, amb les inicials, o amb una sola, quan no publicats sense signatura; però sempre llegits i sempre donant lloc a comentaris.

Suara ha aplegat en un llibre, "De la Dictadura a la República", els articles i extractes o notes de conferències i discursos que representen la crítica dels esdeveniments en el període comprès des de la caiguda de Primo de Rivera (gener de 1930) fins a la instauració de la República (abril de 1931).

La majoria dels treballs, ja coneguts, cobren ara un relleu que els dona el temps transcorregut i, molt sovint, la comprovació de les teories aleshores sustentades per Estelrich.

La Introducció ens adverteix ja clarament de quina és la tònica general de l'obra: la doctrina liberal, catalanista i anticatastròfica.

Convençut l'autor que la República era inevitable (la indecisió de Berenguer va contribuir a articular en partits els innumbrables republicans, millor dit, antidinàstics que havia creat Primo de Rivera), no va enrolar-se en el moviment republicà per dues raons: per no accedir a condicionar a una qüestió prèvia de forma de govern la solució del problema català, i per no veure, darrera la caiguda de la Monarquia, sinó el pervenir incert.

Però proclamat l'actual règim, l'autor ratifica un cop més la seva ideologia: catalanisme insubornable, intensificació cultural, liberalisme autèntic, posició anticatastròfica. I en el primer punt, proclama l'extensió de l'ideal a Mallorca, assenyalant el fet de l'existència d'un nucli polític (abans únicament era un grup de romàntics) regionalista-autonomista.

Diversos capítols comprèn el llibre i els més interessants són el dedicat a la germanor intel·lectual dels pobles hispànics, el programa de la Unió Catalana, la posició del catalanisme enfront del republicanisme, i els comentaris, plens de serenitat, que no exclou la vigoria i la força interior del raonament, al famós pacte de San Sebastián.

La literatura d'Estelrich, clara, contundent, a base d'afirmacions rotundes i de contrastos eloqüents, posa tots els problemes tractats en un pla elevat, lliure de tota passió minúscula i rebutjable.

L'edició, a càrrec de la Llibreria Catalònia, és feta amb digna pulcritud.

CARRERAS I ARTAU, TOMÀS.—*Introducció a la Història del pensament filosòfic a Catalunya i cinc assaigs sobre l'actitud filosòfica.*—Llibreria Catalònia.—Barcelona.—272 pp.

El Professor de Filosofia a la Universitat de Barcelona, Dr. Tomàs Carreras, corona, amb la publicació d'aquest llibre, la tasca dels seus estudis sobre els filòsofs catalans.

La càtedra universitària, els treballs monogràfics, els cursos donats a l'Ateneu Barcelonès, a la Universitat de Barcelona i a la de València són les fites que assenyalen el camí pacient, ininterromput i fruitós, al final del qual brosta, amb eclosió triomfal, aquest llibre.

Empresa plena de noble ambició és la que comença a portar a terme el Dr. Carreras, en el camp de la seva especialitat, per a la qual compta, de fa poc,

amb l'ajuda del seu germà Joaquim, avui Professor a l'Institut de Barcelona, i abans deixeble d'aquell.

En iniciar l'estudi del procés de la filosofia a Catalunya ho fa l'autor prenent-la per un capítol de la història de la cultura catalana i de les seves relacions amb els restants països.

La "Introducció a la història del pensament filosòfic a Catalunya" comprèn quatre capítols: el primer tracta de la gènesi del pensament filosòfic d'un poble, el segon de les aplicacions de la doctrina al poble català, el tercer és la història de la filosofia catalana a través de les èpoques, i el darrer estudia el passat i el pervenir de la filosofia a Catalunya.

Els cinc assaigs que segueixen a l'estudi que dóna títol al llibre són: L'art de filosofar, L'actitud personal i la història de la Filosofia, Xavier Llorens i Barba, La Càtedra d'En Salmerón i La filosofia com espectacle.

El llibre, dedicat a la memòria de Xavier Llorens i Barba, ha estat editat per la Llibreria Catalònia.

ANÒNIM.—*La Conquesta de Mallorca.*—Il·lustrat per J. G.-Junceda.—Llibreria Catalònia.—Barcelona.—16 pp. 24 × 21 cm.

Coincidint gairebé amb l'aniversari de la Conquesta de Mallorca, ha publicat la Llibreria Catalònia, a penes installada en la nova tenda de la Ronda de Sant Pere, un llibre per infants que si té intrínscament importància, perquè la hi dóna la gloriosa i brillant gesta de l'Alt En Jaume, en té més encara pels mallorquins, que gràcies al Monarca liberal vàrem incorporar-nos al regne d'Aragó-Catalunya.

La iniciació del projecte en el pensament del gran rei, el dinar de Pere Martell, les Corts aplegades a Barcelona, la sortida de Salou, la tempesta en alta mar, el desembarc, la topada amb els sarraïns, la mort dels Montcada i el setge i conquesta de la ciutat, tot és contat en estil planer i adequat a la intel·ligència infantil.

Sovint, en mig de la narració, notareu que les paraules prenen un to èpic, solemniat, amb regust d'antigor. És que, aleshores, l'autor ha cedit el pas a la Crònica, en la qual es recull la gesta de Jaume I, i la veu set voltes secular arriba a nosaltres fresca i viva com l'aigua de la font.

"La Conquesta de Mallorca" ha estat il·lustrada amb dibuixos, colorits i espectaculars, gairebé tots fidels a la iconografia de l'època, obra d'En Junceda.

El conjunt és recomanable perquè, en forma senzilla i en la nostra llengua, es conta un dels principals, sinó el més important, episodi de la nostra història.

El seu format i la presentació, la lletra clara i els dibuixos suggestius i evocadors fan de "La Conquesta de Mallorca" un exemplar magnífic per servir de premi als nins de les escoles.

TRADUCCIONS.—Alternant amb les obres originals en la nostra llengua, surten sovint dels tallers dels impressors versions catalanes de les obres estrangeres més importants.

Dos toms de la Biblioteca Literària de l'Editorial Catalana contenen la traducció de "Ella", una de les millors novel·les de l'autor anglès H. Rider Haggard.

La posició política de l'autor, que fou un dels millors funcionaris colonials de l'imperi, varen donar-li ocasió de posar-se en contacte amb els homes, els problemes i les passions dels països tropicals; i aprofitant aquesta primera matèria, la seva

personalitat literària va construir una quantitat important de novel·les, en les quals va demostrar les seves facultats d'observació i la seva capacitat com a novel·lista.

“Ella” ha estat traduït: el primer volum per Millàs Raurell, el segon per Carles Riba.

—“Els caràcters o els costums d'aquest segle” és el títol de la més important de les obres que va escriure La Bruyère, moralista francès del segle XVII, que va deixar en ella, juntament amb el seu desig de millorar la societat, el fruit de les seves observacions de la vida, vestides d'un bell ropatge literari.

Darrerament, l'esmentada obra ha estat incorporada a la nostra llengua, també dins la Biblioteca Literària de l'Editorial Catalana. La versió és feta de Josep Carner, i el nom basta per fer innecessari tot comentari.

—La Biblioteca Univers, que en edicions econòmiques dona al lector català les millors produccions literàries mundials, ha publicat, en el tom XIX la traducció de “El Llibre del Te”, del poeta i filòsof japonès Okakura-Kakuso, fetes per Marçal Olivar.

La importància que al te donen els països orientals, les virtuts heroiques i les voluptats espirituals del Japó, l'espectacle d'aquell món tan diferent de l'uropeu, poden seguir-se a través d'aquesta interessant obra d'Okakura-Kakuso.

Originàriament va ésser escrita en anglès i ha estat traduïda a moltes altres llengües europees.

—“El darrer dia d'un condemnat”, la narració tràgicament trista i desesperada de Víctor Hugo, forma el tom XX de la Biblioteca Univers.

La versió és obra d'Agustí Esclasans, que ha sabut conservar els tons emocionants i la força descriptiva del gran poeta francès.

Escrita aquesta narració com una reacció contra la pena de mort, Víctor Hugo va abocar-hi tots els elements d'horror, de fonda pena, de cor aclaparat que la seva imaginació va dictar-li.

És un llibre que té l'esperit en contínua tensió i que deixa un regust fúnebrement desagradable, una sensació de derrota absoluta i de desesperació invencible.

—Encara que sia ja conegut dels lectors de LA NOSTRA TERRA registrem el fet que Mn. Antoni Pons, el benemèrit recercador de la nostra personalitat medieval, haja publicat, en un follet editat pulcrament als obradors de Can Soler, l'“Obra del menyspreu del món”, de Francesc d'Olesa, que va publicar-se en aquestes planes, precedida de la magnífica “Notícia preliminar”, on estudia curosament tant l'obra com la personalitat literària de l'autor.

—Per cloure aquesta secció, esmentem també que el “Centre Excursionista de Catalunya” ha publicat un llibre que conté, agrupats per ordre alfabètic, totes les ciutats, viles i pobles de Catalunya, fins els més modestos, acompanyat cada un de les dades més convenientes perquè l'obra siga utilitzada pels que es dediquen a l'excursionisme.

No té, certament, valor literari; però sí un innegable valor pràctic de consulta i és gairebé imprescindible per la formació d'itineraris.—R. R. T.

L E S A R T S

EXPOSICIONS

JACOB SUREDA

Exposa a les Galeries Costa catorze olis que són prou per definir la seva personalitat dins una honrada orientació d'avantguarda que, amb tot (sembla paradoxal), és ponderada. Tendeix francament, a exterioritzar la bellesa, sinó amb idèntica direcció en les diverses obres sempre pel mateix camí. Amb moderna tècnica, extreu subtilment de la natura els valors essencials a la seva concepció, i, sense necessitat de deformar-los, els agrupa amb seny i arriba sovint a dotar-los de sentiment i unitat.

Adjunta a la seva modernitat conceptes formals de temps llunyans i així s'esplaien en la seva pintura harmonies i traços de l'art avançat, amb l'enyorança per l'ambient poètic dels paisatges dels primitius.

Com succeeix als qui tenen la plausible pretensió de resoldre les dificultats amb manera pròpia, no ateny a tothora igual fortuna. Reconeixem en la seva obra alguns decaïments discrets que salvaguarden la seva sinceritat.

Citarem algunes teles notables: *Hinterland del port de Pollença*, plàcida de sentiment, harmoniosa de línies, discreta de tons; *Son Batle amb argent*, justa de tonalitat i rica de cromatisme; *La verdadera llum*, que descobreix un noble esforç per equilibrar les clarors d'àmplia visió; *Un ametller, camp i caseta*, nota atraient d'atmosfera daurada; *El nin de la jornalera*, reveladora que les envejables facultats i gust excellent del pintor són extensius a la figura.

ARTHUR EDWARD MIDDLEHURST

A l'esmentada exposició, a les Galeries Costa, ha seguit la del pintor nordamericà Middlehurst. Cataloga bon nombre d'olis i aquarelles, i en tots acusa, amb factura senzilla i franca, el seu fort temperament, però no queda assenyalada en el conjunt una orientació concreta. Palesa la seva qualitat de notable arquitecte el sabor personal amb què tracta les edificacions; així com el seu talent, l'espontaneïtat amb què assimila a la seva pintura la llum de Mallorca. Breument citarem entre els olis: *Montsió-Pollença* resolt en tonalitats terroses; *Torrent-Molinar* de més simfònic cromatisme; algunes *Drassanes* de sòlid realisme; i *Port de Palma* de major sentiment i pallidesa.

En quelques aquarelles es descobreix igualment la selecta sensibilitat de l'arquitecte que, deslligant-se en gran part de les mitges tintes que permetrien dotar-les de més fluid ambient, se limita a esbossar nerviosament i amb encert l'assumpte, del qual en reforça el caràcter. En canvi, a *Jardí de Son Berga* obté qualitats de major valor pictòric.

GASPAR RULLAN

Quan als qui les aficions a les arts plàstiques ens han forjat una sensibilitat massa exigent, se'ns invita a una exposició de fotografies, sentim la impressió del fred, puix tenim present les innombrables manifestacions d'aquesta índole que ofereixen solament l'ostentació del treball d'un objectiu més o menys perfecte, i que, deixant al marge l'artista, se limiten a fer ressaltar la feina de l'operador.

Però ara, a la vista dels treballs selectes que Rullan exposa en el "Círculo Mallorquí" canvia enterament l'aspecte. Cada un porta el segell de personal distinció i suposa una manipulació incorporada a procediments moderns que, subordinada a l'exquisida sensibilitat de l'artista, té la virtut de comunicar-nos la seva delicada visió.

Així com consider que pot ultratjar la inspiració del pintor servir-se de la fotografia, crec, en canvi, que el fotògraf deu sentir passió per la pintura i els gravats, per elevar la seva cultura i comprensió dels valors plàstics. I en el cas present, l'expositor demostra estar-ne plenament saturat i posseir poderosa intuïció.

En els bromolis, tots interessants, flameja vigorosa fantasia. Dit procediment li permet realçar els valors en síntesi adequada i dotar-los de ferma contextura. Mostra una preocupació inquieta i fecunda que fa desenrotllar la seva producció dins una escala que, partint des de l'extrem objectivisme, el condueix a un marcat subjectivisme. Entre molts bromolis mereixedors d'elogi, preferesc els que conserven la bellesa inicial del clixé, augmentada, pel tractament ulterior, amb inspiració fluïda. Són models: *Retrat del fotògraf anglès Marcus Adams*, de gran força de caràcter; *Retrat del nin Orlandis*, que recorda els de la pintura clàssica; *Venedora*, de tonalitats sòlides; i *Contrallum*, de just ambient.

En els clorobromurs es manifesta Rullan dins un altre ordre de valors totalment distints. Enamorat dels celatges i llunyanies del nostre insuperable paisatge, és un cantor de la seva poesia. Enlaira les fotografies a força de prodigar-hi finors i transparències. Escollits temes, ben encaixats, enquadrats per primers termes de càlida foscor, ofereixen en suau contrast fons de major lluminositat, en els quals, per la importància de l'assumpte, és obligada la minuciositat de detalls que es destrien clarament tot i alliberant-se de dureses i enllaçant-se gràcilment als darrers termes. *Port de Pollença*, *Randa*, *Banyalbufar*, *Vista de la Catedral i de la Llotja* en són proves admirables.

El fet de sentir preferència per les obres de tintes més austeres, com *Galeria del Castell de Bellver*, no obsta per reconèixer que, en la il·luminació, el fotògraf ha extremat la seva discreció fins a limitar-se a servir-se d'alguns colors apagats, no amb la pretensió d'assolir un brillant cromatisme, sinó per enriquir i donar fluïdesa al modelatge, la qual cosa ha aconseguit, freqüentment, amb fines modulacions.—B. B. C.

CONCERTS

NICOLAI ORLOFF

Un altre pianista ens presentà la "Asociación de Cultura Musical" en el concert que va tenir lloc al "Saló Mallorca" el dia 7 d'aquest mes.

Era tan fresc el record de l'excellent concert anterior, també a càrrec

d'un pianista, que això hauria constituït per Nicolai Orloff un vertader *handicap*, si no s'hagués tractat d'un concertista de mèrit real.

Tot d'una d'iniciada la primera part del programa amb el *Preludi, fuga i variacions*, de César Franck, es convencé l'auditori de les qualitats d'Orloff. Un excepcional mecanisme li permet abordar a qualsevol temps els passatges més difícils segur que la claredat no n'ha de partir gens; llàstima que, de vegades, quedi aquesta un poc velada pel joc de pedal. Els *Estudis simfònics, op. 13*, de Schumann, que cloïen la primera part, constituïren un triomf pel pianista, puix fou la seva una versió perfecta i arrancà de l'instrument uns fortíssims que, sense tenir cap classe de duresa, ans al contrari, essent ben avellutats, atenyien la màxima potencialitat i sonoritat que es pot obtenir.

La segona part, com de costum dedicada a Chopin (¿per què?), i la tercera que comprenia entre altres obres els *Preludis en sol menor i en mi bemoll major*, de Ratxmaninoff, i els deliciosos *Reflexes a l'aigua*, de Debussy, ens mostrà les diferents facetes d'aquest pianista, ben notable en totes elles.

Acabà el concert demostrant les seves condicions de virtuós amb l'execució de la *Tarantella, Venècia i Nàpols*, de Liszt, en forma brillant a més no poder.—E. P.

RECULLS DE FORA

Es pot dir que, tot el gener, l'actualitat política ha girat a l'entorn de l'agitació comunista que, un cop declarat en moviment subversiu franc, ha obligat al Govern a emprar a fons, en defensa de la República, els recursos de força.

L'agitació s'inicià a la província de Badajoz, a un poblet de la qual, Castilblanco, de trista memòria en endavant en els anys de la civilització espanyola, foren repugnantment linxats quatre guàrdies civils, el darrer dia de 1931. Pocs dies més tard, el 5, en una topada entre els vaguistes i la força pública, a Arnedo (Logroño) resultaren quatre morts.

El seguit de vagues isolades culminà en la revolta francament comunista, iniciada el 20 a la mines de Fígols, que s'estengué a tota la conca de l'alt Llobregat, Berga, Sallent, Balsareny, Cardona, i de Catalunya passà a altres províncies com Terol, Alacant, Sevilla. Es veu que es tractava d'una organització de caràcter general, que fou dominada aviat pel Govern, resolt a imposar l'ordre sense contemplacions.

Dia 5 es tornaren obrir les Corts, després de les vacances de Nadal, amb un violent debat sobre els fets de Castilblanco; el Sr. Azaña defensà, en un discurs, la Guàrdia Civil. De la mateixa manera foren discutits els fets d'Arnedo. El 13 s'inicià el debat sobre secularització dels cementiris. Un altre debat es desplegà a l'entorn dels fets de Bilbao, on dia 17, a la sortida d'un míting tradicionalista s'havien promogut incidents que motivaren víctimes de resultes del xoc amb la força pública.

Dia 19 fou suspès per temps indefinit el diari madrileny "El Debate". Més tard, amb motiu de l'alçament comunista, es manà la suspensió de tots els actes polítics, arreu d'Espanya.

A la "Gaceta de Madrid" de dia 24 aparegué el decret que ordena la dissolució de la Companyia de Jesús a dins territori espanyol i la nacionalització del seus béns. No pogueren evitar-ho les raons contingudes en l'informe de prestigiosos juristes, recentment publicat per la premsa, ni les consideracions sobre les conseqüències que el decret esmentat pogués tenir en la marxa de la cultura nacional.

El primer viatge oficial del President de la República Espanyola s'efectuà a Alacant, on arribà dia 15, per assistir a les festes organitzades en aquella ciutat.

A esmentar, d'entre els discursos i conferències del mes: el discurs de Miquel Maura, a Madrid, en el que donà una explicació de la seva gestió al Ministeri de Governació quan la crema de convents del maig 1931, i fou una descarnada expressió de la seva catalanofòbia; la de Ventosa i Calvell, ex-ministre d'Hisenda, al "Círculo de la Unión Mercantil" de Madrid, dia 16, sobre: "Problemes polítics i econòmics d'Espanya"; el discurs de Ll. Nicolau d'Olwer en el sopar d'homenatge d'Acció Catalana, a Barcelona, dia 10; la de F. Maspons i Anglassell, dia 16, a l'Ateneu Barcelonès, sobre: "L'Estatut i la nova Constitució Espanyola"

Per fi, admesa pel Govern la dimissió del Governador de Barcelona Sr. O. Anguera de Sojo, víctima de l'hostilitat de l'Esquerra Catalana, fou substituït en el càrrec, per l'ex-diputat Sr. Joan Moles.

El dia 8 fou feta pública una carta de l'actual Ministre d'Agricultura, Sr. Marcellí Domingo, al Sr. Macià, en la que es dóna de baixa de l'Esquerra Republicana de Catalunya, per discrepàncies fonamentals amb la política del partit.

El 17 es reuní l'Assemblea de la Generalitat de Catalunya, que es tancà al cap de pocs dies amb la reafirmació de la unitat catalana davant l'aprovació de l'Estatut.

Els indicis d'exacerbació en la qüestió índia tengueren aviat plena confirmació. El Mahatma Gandhi fou detengut i empresonat a primers de mes, i hi segueix encara, amb altres elements significats del moviment indú.

Arran de la mort del ministre francès de la Guerra, Maginot, i per dimissió, latent d'estona i feta definitiva, de Briand, hi hagué crisi del Govern que fou solucionada amb la constitució del tercer gabinet Laval; aquest s'encarrega, a més de la Presidència, de la cartera d'Afers Estrangers—eix del Govern, en vistes, sobretot, a la Conferència del desarmament—; Tardieu pren la cartera de Guerra; Cathala la de l'Interior; Foul la d'Agricultura, i les restants segueixen amb els mateixos titulars que tenien.

És d'esmentar la mort recent del famós crític danès George Brandes, també dramaturg i polític. I la del P. Delattre, dels Pares Blancs, arqueòleg francès, que dirigí durant 50 anys les excavacions de Cartago, i era fundador i director del Museu Lavigerie.

El dia 2, dia fixat pel reglament, fou reoberta als estudiosos la Biblioteca Vaticana, reorganitzada provisionalment, després de l'ensorrament de part del hall de Sixte V.

El premi Nobel de química 1931 ha estat concedit als doctors alemanys

Friedrich Bergins i Karl Bosch, i el de Medicina al prof. doctor Warburg, igualment alemany.

Darrerament, fou inaugurat, a mitjan gener, a l'Observatori Astronòmic de l'Ebre, un nou pavelló, que duu el nom del savi astrònom Josep J. Landerer.

L'esdeveniment més ressonant de l'any actual en el món de la cultura serà ben segur la commemoració del primer Centenari de Goethe. A Catalunya aquesta commemoració l'ha presa al seu càrrec la Universitat de Barcelona, Facultat de Filosofia i Lletres, que ha nomenat un Comité gestor que es proposa d'unificar totes les possibles col·laboracions a fi de donar la major importància i assolir el major èxit de les festes. L'estructuració general del projecte comprèn tres manifestacions principals: Conferències, Teatre, Exposició. Les primeres formaran el Curs Goethe, a càrrec de professors, literats i artistes nacionals i estrangers. El teatre compendrà representacions d'obres en versió catalana, i l'exposició, la totalitat de la bibliografia goethiana.

Els actes que integraran el magne Cicle Goethe s'inauguraran amb caràcter privat el 12 de març, i el 22 del mateix mes oficialment i públicament. Una nota interessant d'aquest projecte és que comprèn no tan sols la celebració d'actes a la capital, sinó a les altres comarques i ciutats catalanes, amb les que l'organització s'enllaça per mitjà de Comitès locals.

A l'Arxiu Històric Municipal de Barcelona (Casa de l'Ardiaca) s'inaugurà el 27 de desembre passat una exposició monogràfica de documents de l'antic Gremi de Mestres Sabaters d'aquella ciutat. L'Exposició comprenia materials del segle XII a XIX, amb una maqueta de la Casa Gremial reduïda a l'estat originari, i amb catàleg editat pel Gremi.

Es féu públic darrerament el veredictes del jurat internacional del Concurs Patxot de La Haia, per atorgar un premi a la millor obra sobre la influència del dret internacional i les institucions internacionals contemporànies en el dret públic intern. L'estudi de les 17 obres presentades havia obligat a prorrogar el temps previst fins a 1er de gener d'enguany. El jurat cregué que havia de deixar sense atorgar el premi de 1000 lliures esterlines. Es recomana, no obstant, a l'Institut Patxot la publicació de l'obra n.º 7, que resultà ésser del Dr. Rudolf Laim, d'Hamburg.

El dia de Reis s'escaigué enguany el primer centenari del naixement del conegut dibuixant i il·lustrador Gustau Doré, nascut a Strasbourg.

No fa molt fou clausurada l'Exposició internacional de Pittsburg, important certamen artístic, organitzat per l'Institut Carnegie dels Estats Units.

No hi han mancat aquest any els assumptes de Mallorca. Joan Junyer hi presentà unes teles, que en el catàleg porten el n.ºs 449 i 450, representatives d'uns pescadors. Titto Cittadini hi concorre amb "Torre Vella" (n.º 453) i "Vall d'En March" (n.º 455). Al catàleg es reproduïda l'obra titulada "Port de Palma", de W. Schuhmacher, de la secció holandesa.

N O T I C I A R I

SOPAR ANUAL DE "LA NOSTRA TERRA"

Aquest sopar, que comença ja a tenir una tradició, es celebrà enguany el dia 18 d'aquest mes al menjador del "Círculo Mallorquí".

Cada pic són en major nombre els col·laboradors, lectors i amics que s'ajunten al voltant de la taula per palesar el seu goig que la revista comenci un nou any de vida.

Com de costum el nostre Administrador i amic, Dr. Joan I. Valentí, comunicà als reunits l'estat econòmic que, si no és encara del tot sanejat, fa esperar un anivellament proper.

El Director, senyor Antoni Salvà, llegí el discurs, de tons irònics i seriosos, que transcrivim a continuació:

«Amics del petit clan de Nostra Terra!...

Entre moltes raons que em recomanarien el silenci en el dia d'avui, que no cal esmentar perquè són massa conegudes de tots, n'hi ha una sola per la qual em veig en certa manera obligat a dir-vos unes breus paraules amb l'únic objecte de complir amb el ritual acostumat en casos com el present. És ben segur que qualsevol dels que m'escolten sabria dir-vos coses més belles que les que jo us diré i potser, també, més escaients a l'acte que hem vingut a celebrar; però els fets són així com són—per desgràcia nostra—i no així com nosaltres desitjariem que fossin. El fet, en aquest cas, és que, sense cap mereixement per la meva part i únicament per la vostra voluntat i benvolença, em veig constituït en Patriarca del clan i, com a tal, en ministre complidor del ritus. Vaig, doncs, a exercir el meu ministeri amb humilitat i resignació, i de la meva manca de traça ja us en deman perdó d'antuvi.

I faig bé de demanar-vos-en de perdó, perquè tot just començat aquest parlament, ja us en he donat una bella mostra de la meva poca traça.

«Amics del petit clan de Nostra Terra!»

us he dit, i això sembla el primer vers d'un sonet de Jocs Florals de festa major, tan perfecte és l'hendecasíllab segons les regles de la més escrupulosa preceptiva. Sospito que qualcun de vosaltres s'ho haurà cregut de bona fe que us l'anava a engegar, el sonet deplorable, però ja heu vist que no era aquesta la meva intenció. El nom de clan de *Bé hem dinat*—avui ens escauria millor el de *Bé hem sopat*—amb què han volgut designar la nostra agrupació els que pretenen que el clos de L. N. T. és un obstacle per atènyer els seus anhels infinits de superació, m'ha fet sempre molta gràcia i he caigut en la temptació d'usar la parauleta. Sense donar-me'n compte, ella m'ha arrodonit l'hendecasíllab i heus-ho aquí explicat tot.

No vol dir això que jo no cregui que l'optimisme que a l'esperit encomana un bon sopar amb les corresponents libacions—fetes avui, com és de

suposar, amb permís dels metges aquí presents, perquè un dia és un dia,—no doni carta blanca per moltes coses, inclòs per recitar versos al voltant de la taula, encara que aquests siguin correctes segons la retòrica i parlin d'ametlers en flor, de pagesetes de la serra i de pastorets del pla, amb fabiol i tot; però nosaltres que ja fa estona que ens afaitam tots—gràcies a Déu—no hem de caure avui en la feblesa d'Aina Cohen, símbol, i víctima al mateix temps, dels considerats com a tòpics locals i camperols que qualcú ha dit que podrien el nostre paisatge. Quedin, així, a l'arbre les flors dels ametlers per a tornar-se el fruit cobejat que inflarà d'or la bossa dels burgesos de la pagesia; facin la seva tasca, allà dalt, les camperoles de la serra; encenguin foc al recer de la tramuntana els pastorets del pla, i s'hi escalfin tranquils i confiats estrafent amb llur fabiol—els que en tenguin encara—l'avantpenúltim *couplet* de moda a la ciutat que ha arribat suara a la vila, mentre el bestiar fa tala en el sementer del veïnat i el ca jeu adormit ran del foc tapant-se el nas amb la seva coa peluda; i nosaltres, amb prosa planera i natural, parlem un poc de nosaltres mateixos que, si ens descuidam, no ens quedarà temps per fer-ho. I seria una llàstima, perquè l'objecte que ens ha reunit avui en aquest àpat d'amistat i de germanor bé val la pena d'unes petites consideracions que ens han de servir de saludable ensenyament per l'avenir.

És ja un fet que la nostra benvolguda revista L. N. T. ha entrat dins l'any cinquè de la seva vida, i que hi ha entrat triomfalment, amb tots els pronunciaments favorables com diríem en literatura curial. Jo no sé en aquest moment les respectives duracions que han assolit les diferents revistes que s'han publicat a Mallorca des del "Museo Balear" fins avui, però quasi m'atreviria a assegurar que són poques, si és que n'hi hagi qualcuna, les que han viscut tant com la nostra. Ara bé: si les circumstàncies no ens han afavorit, particularment durant els tres primers anys; si a més dels entrebanes que podríem dir de caràcter polític (que n'hem tingut abastament) hem hagut de sofrir els entrebanes de caràcter econòmic, ¿com així hem pogut aguantar-nos quatre anys i continuar la nostra tasca de donar mensualment quaranta planes de text de col·laboració gratuïta? En primer lloc, i pel que fa a l'esperit de la revista, el factor principal del seu sosteniment perllongat ha estat la nostra constància en la fe i en l'amor a un ideal; pel que fa a la part pràctica o econòmica, aquesta mateixa fe i aquest mateix amor, units a una curosa i exemplar administració són els que han fet el miracle.

L'ideal comú de tots nosaltres, que és el de fidelitat al propi verb, ens ha mantingut estretament units a tots, en el transcurs d'aquests quatre anys, malgrat les diferents tendències que en el terreny de la política general podien separar-nos. Hem volgut treballar junts per la llengua materna i contribuir amb el nostre esforç al seu renaixement literari i a la unificació de la seva gramàtica. Per això fundàrem L. N. T.: per divulgar la nostra amada llengua, neta de tota màcula; per mostrar-la, al poble que té la glòria de parlar-la, lliure de l'enviliment en què la tenia la vulgaritat i la incultura; per fer conèixer el seu lèxic pur als que no el coneixien encara; per ensenyar-la a llegir al poble que la parla quotidianament; per fer-la conèixer, en fi, al mateix poble com l'element més important de l'essència del seu esperit perquè aprengui a conèixer-se a si mateix i es recobri a si mateix com a tal poble. És per això: perquè no ens ha mancat la voluntat i l'amor; perquè no hem tingut un sol moment de defalliment ni de feblesa; perquè les mateixes adversitats ens han servit d'estímul i d'encoratjament a tota hora; és per això que ha durat ja quatre annys la nostra

revista, i és per això que duraria indefinidament si mai no ens mancassin aquesta fe i aquest amor.

Quant a la part material, o més ben dit econòmica, he dit que havia fet el miracle una curosa i exemplar administració. I ho he dit, perquè únicament el poder taumatúrgic d'una voluntat ferrenya, d'una constància digna de tot elogi i d'una activitat a prova de joventut com les d'En Joan I. Valentí podien assolir l'èxit inoït fins avui de nivellar quasi el nostre pressupost en el transcurs d'un any. Aquest estimat col·laborador nostre, que ens ha omplert ja moltes planes de la revista d'excel·lents treballs científics del seu ram, volgué—malgrat les seves feines professionals i d'altres que voluntàriament s'ha procurat amb el seu afany de cultivar la intel·ligència dins altres rams diferents del seu—prendre l'administració de la revista en l'època més anguniosa de totes, quan es tractava quasi bé d'una qüestió de vida o mort. El metge ha exercit admirablement les seves funcions a la capçalera del malalt i heus-el aquí, el malalt, en una franca convalescència disposat a fer la vida ordinària dels que gaudeixen de perfecta salut. L'examen minuciós del pacient, els remeis administrats de bona hora i les periòdiques, i a voltes doloroses puncions al costat esquerre dels protectors oblidadissos són coneguts de quasi tots vosaltres. Jo us propòs un homenatge d'agraïment a l'amic que ens ha donat el millor exemple d'amor desinteressat a la revista. Ell, que pel seu talent i el seu entusiasme per la nostra causa hauria pogut escollir, com Maria Magdalena, la millor part, ha volgut carregar, a més d'aquesta, amb la de Marta. ¿Pot donar-se un millor exemple d'amor desinteressat?

Una bella adquisició per L. N. T. i un descobriment encoratjador per part nostra, ha estat també dins aquest any passat l'ingrés a la nostra redacció, com a crític d'art, d'En Bartomeu Bauzá, que avui tenim per primera vegada entre nosaltres. És una bella adquisició per la revista, perquè les seves crítiques serioses, discretes i ponderades, em consta que són tingudes en compte per les persones més competents en el seu ram. És un descobriment encoratjador per la nostra part, perquè l'amic ple de simpatia que ara hem tingut la fortuna de conèixer d'aprop, ha sabut fer en uns quants dies respecte de l'escriptura de la llengua el que molts dels que comencen a escriure-la no poden assolir en un any. Sigui ben arribat el novell redactor i alegrem-nos tots de la seva entrada en el nostre casal, no tant per l'egoisme de poder comptar amb els seus excel·lents treballs com per haver adquirit amb ell L. N. T. un nou element de vàlua positiva.

I ara, amics meus, ciutadans de la gran urbs de la cultura de la nostra raça, ¡molts anys!... Hem vingut aquí per festejar L. N. T., tot just entrada suara en l'any cinquè de la seva vida, amb aquest acte de cordialitat i de germanor. Ja sent les copes que sonen plenes del vi que simbolitza l'alegria. S'acabin, doncs, les paraules i beguem tots cordialment per la seva salut.

*Die Gläser sie klingen, Gespräche sie ruhn;
Beherziget Ergo bibamus.»*

Forts aplaudiments acolliren el bell parlament del nostre Director.

La reunió es perllongà fins a mitja nit i els comensals s'acomiadaren amb el desig de reveure's altra volta junts i encara més nombrosos l'any 1933.

FOMENT DE CULTURA DE LA DONA

Ens enteram que aquesta important entitat femenina de cultura, de Sóller, té ben envant els treballs per bastir un edifici propi, on poder desplegar lliurement les activitats culturals. Feim vots perquè sia aviat la seva inauguració. El mes propinent la Presidenta donarà un curset de llengua vernacla a l'estatge social.

ARBORICULTURA

A Eivissa ha pres increment l'afició a la sembra d'arbres. Fins a l'hora present s'han fet moltes plantacions d'ametlers, els quals per escassejar als vivers de l'illa, s'han importat en gran quantitat de Mallorca i València. També es sembren garrovers i arbres fruiters de diverses menes. Sembla que la terra d'Eivissa no és gaire bona per l'oliverar.

LES FOGUERES

Com els altres anys, la vetlla de la festa del Patró de Ciutat guspireiaren les fogueres als carrers de Palma i a les afores. Una nit tranquil·la i constellada, i la calentoreta de les flamades en un temps fredolec foren elements per aplegar ran d'elles els amics de la tradició i els incorregibles noctàmbuls.

LA FESTA DELS REIS I ELS ASILATS

A aquests éssers desvalguts, amparats per la pública beneficència, la diada de Reis els proporcionà moments de vera satisfacció. Les Autoritats recorregueren els establiments benèfics i repartiren als asilats joguines, i amb elles hores d'inefable joia, que agrairen llargament. És un gest digne d'ésser lloat el que tengueren les Autoritats amb els infants, puix així se'ls alleugereix el pes de la dissort amb què entren a la vida.

OBITUARI

Dissortadament, haurem de seguir aquest mes la llista dels nostres homes de valer que han deixat el món dels vius.

Com deim en altre lloc d'aquest número, Mn. Antoni M.ª Alcover pagà el deute a la mort, després d'una vida d'intens treball.

Darrera ell, un altre beneficiat catedralici, el Rnt. Bernat Salas Seguí, organista de la nostra Seu, després d'haver exercit el mateix càrrec, guanyat amb oposicions, a les catedrals de Segòvia i Sevilla. Les seves dots de músic eren lloades ací i a l'estranger, on havia arribat la seva fama. Deixa escrites algunes composicions musicals, de regust gregorià i entre les quals recordam la música que posà a la poesia de Mn. Costa "El Pi de Formentor". Malgrat que era gran la seva vàlua com artista, no ho era menys la d'amic, sempre amatent i senzill.

Un altre músic, amb ver temperament d'artista, ens deixà: En Miquel Negre i Nadal, professor de l'Acadèmia de Belles Arts i notable concertista. Anyalment i al començ del curs, organitzava interessants audicions sense més elements que els seus deixebles, els quals interpretaven ben a consciència les principals obres dels músics més eminents.

Ha traspasat aquest món a Deyà, on vivia, el pintor Antoni Gelabert. Iniciaren En Gelabert en l'art pictòric En Russinyol i En Mir, els quals destriaren en ell de bona hora singulars disposicions. Pensionat per l'Ajuntament, anà a París, on pogué conèixer d'aprop la revolució feta per Picasso, qui exercí gran influència en la seva futura direcció artística. Ultra

pintor, era escriptor, arqueòleg i introductor expert dels artistes de fora que venien a l'illa i sobretot formà amb els qui sojornaven al rioler poblet de la costa brava que l'ha vist morir, el que ell anomenava, mig seriós mig burleta: *L'escola de Deyà*.

Heusací quatre buits difícils d'omplir en la vida artística i literària, no gaire abundosa, de la nostra ciutat.

FETS REPROVABLES

A la ciutat d'Inca, alguns iconoclastes, aprofitant la impunitat que els oferia l'obscuritat de la nit, s'entretengueren a mutilar dues creus de terme, que s'alçaven a les afores de la població.

El fet, com no podia ésser de menys, ha produït la natural indignació entre els habitants de la feinera ciutat.

CASAL CATALÀ

Ha tengut lloc una reunió preparatòria per constituir en aquesta ciutat una entitat on trobaran redós els nostres germans peninsulars i alhora serà un mitjà per "estrènyer les relacions entre les dues regions germanes i fomentar la cultura, l'esbargiment, germandat i esports."

Li desitjam els millors èxits.

ASSEMBLEA DE BATLLES DE LES BALEARS

Acaba de celebrar-se una assemblea al Palau de la Diputació, amb assistència de gran nombre de batlles, per tal de tractar de l'adob de les carreteres. El President els explicà la necessitat de resoldre el problema i aconseguir l'autonomia de les vies de comunicació de les Balears i a l'hora els enterà dels treballs fets per ell a Madrid.

ERRADA

En la pàgina 440, retxa 17, del número de desembre proppassat, allí on diu: "la gran força artística del Greco" ha de dir: "la gran força artística de les obres del Greco". La supressió involuntària de les paraules en cursives no solament treia precisió al concepte que volia expressar el nostre amic Bartomeu Bauzá i Castanyer, autor de l'article, sinó que feia aparèixer com una falta gramatical l'ús del possessiu *llurs* en la retxa següent.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

ADMINISTRADOR:

JOAN I. VALENTI I MARROIG

Redacció i Administració: *Palacio*, 40, baixos.—Ciutat de Mallorca

Preus de subscripció: Any, 12 ptes.—Trimestre, 3 ptes.—Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER.—SANT FRANCESC, 2 I 4.—PALMA DE MALLORCA